

423 /
1872/4

ცისკარი.

1872

423/4

თებერვალი.

წელიწადი მეთექვსმეტე.

წოდებათსსულებათა:

18

- I. ოჯახობის ბედნიერება. (მოთხოვნა.)
- II. მეგობრობა. (ლექსი). ირ. ელიოზიძისა.
- III. ქოროლი დ იმისი მოქმედება.
- IV. ანდერძი. (საქართველოს ისტორიისათვის მასა-
ლები).

ტფილისს.

მარტირუნიანის ტიპოგრაფიაში.

ოჯახობის ბეანოერება.

IV.

იყო, მარიაობის თვის მარსო, ზ იმისათვის სა-
ხლში არაზინ კაიკვირდება, რომ წმინდა საიდუმლოე-
ბა მიძელა.

16.
მართალია კვირის განმავლობაში სერგეი მისხილო-
ვიჩი არც ერთსელ არ მოსულა, — ეს იმისი მოუსვლე-
ლობა არა თუ მიკვირდა ზ ვწუსდი, — კიდევც მისარო-
და ზ მსოლოდ ვუცდიდი ჩემს დაბადების დღეს, რა
დღესაც უნდა მიძელა წმინდა საიდუმლოება რომ მო-
ვიდოდა ზ მნასავდა. იმ კვირის განმავლობაში ყოველ
დღე ადრე ვდგებოდი ზ მინა? შემინამდნენ ცხენებს,
ბაღში ვისეირ ბდი, სადაცა ვიკონებდი განვლილს ჩემს
ცოდებებს; ვგ კობდი, თუ როგორ უნდა მოექცეული-
ყავ იმ დღეს, რომ არ შემეცოდნა. მაშინ შეჩვენებოდა
ძრეულ ადგ ლად, რომ სრულებით უცოდველად ვოფნა
ძნელი არ იყო, მსოლოდ საჭირო იყო მცირე შეცა-
დინეობა, როდესაცა ცხენებს შემბამდნენ, თან კატინ-
კას წავიუვანდი, ერთერთს მოახლეს ზ ისე მივიდოდი
სამს ვერსხედ, სადაცა ეკლესია იყო. როდესაც ეკლე-
სიაში შევდიოდი, სულ იმასა ვოქრობდი, მელოცნა
სხვისათვის „შიშითა ღუთისათა ზ სარწმუნოებით მო-
ვედით“ ვცდილობდი ამ ახრით შევსულიყავ წმინდას
მღუთის ტაძარში, ეკლესიაში ათ სულზედ მეტი არა-

ვან დადიოდა, ისიც ისინი დადიოდნენ, რომელნიცა
 მასწავლებელნი იყვნენ, ისინი რომ შევიდოდი თავს
 დამიკრავდნენ, მე უფრო კრძალვით ზე მშვიდობიანის
 სახით თავს უკრავდი, ძალიან დიდრამეთ მიმანდა, რო-
 დესაც მე თითონ მივიდოდი სამთლის გამსყიდველ ტა-
 რასტასთან ზე ვიეიღდი წმინდა სამთელსა. აღსავლის
 კარებში რომ შევიხდავდი, დავინახავდი სოლმე გადა-
 სავარებელს ტრანქისისას, რომელიცა მვიროვანად შეკე-
 რილი იყო დედი ჩემისაგან, კანკლის თავხედ
 ორნი ხის ანგელოსები იდგნენ, რომელნიცა ზა-
 ტარობისას ძალიან დიდად მეჩვენებოდნენ. კუთსეში
 იღვა ანბასი, რომელშიაცა მე თითონ მონათლული
 ვიყავი ზე რომელშიაცა მომინათლავს გლეს-კაცის ემა-
 წვილები, მოხუცებული ძღუდელი ლოცულობდა იმ შე-
 სამოსლით, რომელიცა მუუკერვინებია იმ წარისაგან,
 მამაჩემს კუბოსხედ გადაფრებული რომ ქქონდა, ის ლო-
 ცულობდა იმ ბოსის ხმით, რომელიცა გამიგონია
 როდესაც მამაჩემს, დედი ჩემის სიცოცხლეში ზანა-
 შვიდს უხდიდა, დედა რომ გადამეცვალა, ანდერძს რო-
 გორც უხდიდა, ან სონას ნათლობაში, რიგს როგორ-
 ცა ხდილობდა; ისივე დიაკონის ხმა ისმოდა, რომე-
 ლიცა მასსოვდა. კუთსეში იღვა მოხუცებული დედაკაცი
 რომელიცა ბევრჯელ მინახავს, ზე ტირილით ბუტბუ-
 ტებდა საიდუმლო ლოცვებსა, ადრე ემაწვილების დროს,
 ამავს ეურადღებას არ ვამლევი, მაგრამ ახლა ამას
 რომ ვხედავდი, მეტად სადმითოდ მეჩვენებოდა, ზე გუ-

ლი რადასაც მიუწოდებელს დუთიურს ძაღლსა გრმნობდა. დიდის უურადღებით, გონება მიპყრობილ ქონდა ღუღლის ლოცვისკენ ზ ვისქენდი იმის სიტყვის, მოფუენ-დი გრმნობაში, თუ ვიცოდი ის ლოცვა, მეცა ვიძეო-რებდი ზ თუ არა, ჩემს ლოცვას, ვანობდი, როდესაც მიახვლოდნენ სინანულის ლოცვასა, მომაგონდა ჩემი და-ნაშაული დიერთთან ზ ეს სიემაწვილის უმანკო გულის დანაშაუ ლება, ისე სისხლრად მქვენა, რომ ტირილი დავიწეე; მაგრამ, ამანთანავე ვგრმნობდი, რომ ეველა ეს მქანტიებოდა, როდესაცა დასრულდა ლოცვა ზ მღუ-დელმა სთქუა: „კურთხევა უფლისა თქუწნსუცა“ მაშინ ვიგრმენი, რადაც მიუწოდებელი სხეულში სიმსუბუქე. ლოც-ვა გათავდა, მღუდელი მოვიდა ჩემთან ახლოს ზ მით-ხრა, თუ მიბძანებთ ცისკარს შინ გილოცავთო, მექმადლო-ბა ვუთხარი ზ მოვასწენე, თვითონ ზეი ვივლი მეთქი.

---თქუწნ თვითონ ინებებთ აქ სიარულსა? მითს-რა იმან.

წიწვასედ როდესაც მივიდოდი, თუ მარტო ვი-ვავი ცხენებს დავაბრუნებდი ზ ფხით მოვიდოდი შინის-კენ, გზასედ ვინც შემხვდებოდა, კრძალვით თავს უკრავ-დი ზ ფუიქრობდი მომცემოდა შემთხვევა, ვისთვის მე-ან მიმეცა სასარგებლო რამ რჩევა, ან ღარიბისა-თვის დახმარება. ერთხელ საღამოსედ გავიგონე ჩუწ-ნის მოურავისაგან, რომელიცა ელაპარაკებოდა კატინ-კასა, რომ გლეს-კაცი სიმონა, დღეს მოვიდა ზ ერთს-მანეთს თსოულობდა, სამარსად, ზატარა ქალი მოჭკვ-

დამოდგომ შინ რომ არა ვინ ვიყავით, თითონ მიეცა ეს მანეთი. განა ის ისეთი ღარიბი არის მეთქი? ვკითხუ მე, ძალიან ღარიბია ქალბატონო, ასე რომ უმარბლო ზურსა სჭამენო, მომიტო მოურავმა. ეს რომ შევიტეე, გული მძიულ დამეწო, მაგრამ თითქოს გულში სისხარულის სხემაც 'გამიელვა, ეს რომ გავიგონე კატინკა მოვატეეე, მინდა სასყიროთ წავიდე მეთქი. ძველი მაძინათეე ჩემს ოთახში, რაც ფული მქონდა ამოვიღე (ფული მაგდენი არა იყო) ზირს ჯვარი დავიწერე, გამოველი ზ გავსწიე მარტო სოფლისკენ, სიმონას სახლი სოფლის ნაპირას იყო, ვერაგინ მიცნო ისე ვიყავ გავხეული შალში, მივედი ფანჯარასთან, — ფანჯარის წინ დავაწეე ფულები ზ რა დაურასუნე სიჩქარით გამოვბრუნდი, რომ მოვიდოდი ზ მივისედე უკან, ვნახე სახლითგან ვილაც გამოვიდა ზ მივეიროდა, მე როგორც დამნაშავე, შიშისაგან შინისკენ შევბოდი. რომ მოველი შინ შევიგეტე ჩემი ოთახის კარი. კატინკა მკითხავდა, თუ სად ვიყავი? ზასუსი არა მივერა, მე ვუიქრობდი, სიმონას სახლობასკედ, თუ როგორ გაუსარბებოდათ, ან როგორ დალოცავდნენ მიხეხსა. იმასაც ვუიქრობდი, თუ რას იტყოდა სერგეი მისაილიჩი ეს რომ გავეო. მძიულ მისაროდა მერე, რომ ეს ჩემი მოქმედება არაგინ გაიგო, ვიცინოდი კიდევ, ვლოცულობდი ზ თან ვტიროდი კიდევ; იმ მინუტში მრთელი ქვეყანა მივეარდა, წირვასკედ რომ ვიდექი, სულ სახარებსა ვკითხულობდი, რამდენსაც ვკითხულობდი,

ამ მღუპებზე იესო ქრისტეს ცხოვრების ისტორიასა, სადაცა ვხედავდი ზვედობი მიუწდომელს ზ მადალს სწავლასა, ამ სამღობო წიგნის კითხვის შემდგომს, სულ სსუა სსხით უუუბები ქვეანასა, უველანი მიმანდნენ ჩემ მძად, დებად ზ ვუიქრობდი ყოვლის ღონის-ძიებით არავისთვის მეწყენინებინა, ისე მეკონა, როგორც მე ვიყავ, ისე უველანი ივენენ. სიარების წინადღეს, ვარჩევი ჩემს გონებაში თუ ვინ ივენენ ჩემნი მტერი ზ ბოლოს ვაოვე ერთი მტერი, რომლისგანაც უნდა შენდობა ამელო, ეს მტერი იყო, ერთი ჩუწნის სოფელსედ ახლოს, სსუა სოფლის მებატონის ქალი რომელსაცა ერთსელ სადილსედ რაღაც გავაჯავრე ერთს ალაგს წვეულებაში ზ მას აქეთ იმას ჩუწნსა აღარ გაუვლია, აბა, სად წავიდოდი შორს იყო, მიფწერე წიგნი, გაუტევი ჩემს დანაშაულობას ზ ვთხოვი ენატივებინა ჩემთვის ეს დანაშაული. როდესაც ეს ჩემგან მიწერილი წიგნი გადავიკითხე, ტირილი მამივიდა, ისე გულტვიწელებითა ვსთხოვი მოტეებასა. ჩემს მიმას ტირილი მოუვიდა, როდესაც შენდობასა ვთხოვი. რისთვის მომექცოდნენ უველანი ასე კეთილის ალერსით? რით მოვიზიდე იმათი გული ზ რათ შევიზინე იმათი სიუწარული? ვკითხავდი ჩემს თავსა, ამ ფიქრობან, უცებ მამაგონდა სერგეი მისაილიჩი ზ დიდხანსა ვფიქრობდი იმაზედ, მაგრამ ისე, იმ აზრით ფიქრი აღარ მქონდა, რასაცა ვფიქრობდი ზირველად, როდესაც სიუწარული ჩამივარდა გულში, ახლა მე ვვრძობ-

დი რომ ის იყო ჩემთან თანასწორე და საღმრთო გრძნობით უუურებდი იმ მღვდმარებას, რასაცა ვგრძნობდი. ახლა ცხადად მქმევენბოდა ის, რაც ზღრე ბნელი და გაუკებელი იყო ჩემთვის. ახლა შევიტყე, თუ რათ შეუბნებოდა სერგეი მისაილიჩი, რომ კაცმა მეგობრისათვის უნდა იცხოვროს და არა თავის თავისათვის; ახლა ამ აზრთან სრულებით თანახმა ვიყავი, ასე მეგონა ორნი ერთად, სუკუნოდ ბედნიერი ვიქნებოდის. თვალში ახლა აღარაფრად მქმევენბოდა სამხდვარს გარეთ წასვლა, არცა ქალაქში ცხოვრება, ვერებში და ბალებში სიარული; ბედნიარებად ის მიმანდა, რომ იმასთან ერთად მეცხოვრა, სოფლად მეუდობობითს მღვდმარებაში და ერთმანერთის სიუქარულით თავისუფლად ბუნებაში.

მე მივიღე წმინდა საიდუმლოება იმ დღეს, რა დღესაც დავინადე. ჩემი გული გრძნობდა რაღაცა ბედნიერებას. როდესაც ეკლესიითგან მოვიდოდი მინისაკენ, მუშინოდა იმ დროს ჩემი ჩრდილისაც რა არის ბედნიერება არ შეერეათ, რამწავს შეველით სახლში, მაშინათვე ფანჯრიდან დავინახე, კაბრიოლეტკათი შესოაჰენა სერგეი მისაილიჩმა, იმან მომილოცა მე და ერთად შევედით სასტუმრო ოთახში, რაც მე ის გავიცანი, ისე თავისუფლად არა ვეოფილვარ, როგორც თავის უფლად იმ დღეს ვიყავი. თითქოს იმასაცა ესმოდა ეს იმ დღის ჩემი საღმრთო მღვდმარებაში ვოფნა და ისიცა ისე შექცეოდა, როგორც შეშვენის დეჟის მოყვარე კაც-

სა ისე მსიარულებითა ვგრძნობდი, გაფორბინე ზალაში, მინდოდა ქორტოზიანი დამეკრა. ქორტოზიანი დაკეტილი დამხვდა, ის დაეკეტა სერგეი მიხაილიჩსა, ზე გასაღები ჯიბეში ჩაეღვა.

— დღეს ისეთი დღე არ არის თქვენთვის, რომ ამ სოფლიურს სიამოვნებას მიჭყვევთ. არ უნდა მითხრა იმან. თქვენს გულში ასეა ისეთი საღრმთო მუსიკა არის რომელიცა გადაემატება ფოველს ქვეყნის მუსიკასა.

დიდი მადლობელი ვიყავი მე იმისი, მაგრამ ესეი არ მიამა, გამომიამკარავა ის ჩემი საიდუმლო სამღრთო გრძნობა, რომელშიცა იმ დროს ჩაფლული ვიყავი. როდესაცა სადილზედ ვისხედით, იმანა სთქვა, დღეს მე მოვედი როგორც მოსალოცავად, ისე გამოსათხოვნულად რადგანაც ქალაქში მივდივარო, ეს რომ სთქვა კატინკას შეხვდა; მერე ქვეშევამ შემომხვდა ზე თითქოს ემინოდა ამ სიტყვით ჩემს შეკრთომას მაგრამ, მე არც შევკრთომივარ ზე არც გამკვირებია, თითქმის ისიც არა ვკითხე, დიდ ხანს დარჩებით მეოქი.?. მე ვიცოდი, ვიცოდი რომ ის ვერსად ვერ წავიდოდა ზე ამას ისე განცებ ანობდა, როგორ ვიცოდი ეს ზე საიდან, ამას ასლაც ვერ მიმხვდარვარ.

სადილი რომ გავათავეთ, იმას მაშინათვე წასვლა უნდოდა, მაგრამ კატინკა დაღალული იყო, შევიდა დასამინებლად თავის ოთახში, ზე სერგეი მიხაილიჩი იმის გამოღვიძებას ელოდა, რომ იმასაც გამოსაღვიძებოდა. ზალაში მსე იყო შემოდგარი ზე გაველით გარეთ ჩრ-

დიღში სიღაცა ჩამოვსხედით სკამსედ. რამწავს დავჯექით, მაშინვე დავიწვე იმაზედ ლაზარაკი, რასაც უნდა გადაეწვიტა ჩუქნი დამოკიდებულების საქმე, მე თითონ არ მესმის, თუ სიღან მიმივიდა ის გამბედაობა, თითქოს მევი არ ვლანარაკობ რაღაც შინაგანი ძალა, ძალით მაღანარაკებსო. ის იჯდა ჩემ გვერდსედ, ხის შტო ეჭირა ხელში ზ ფოთლებს გლეჯდა თითო თითოდ. როდესაც დავიწვე ლაზარაკი, ის შტო ხელითგან გაავდო, კელი შუბლსედ მიიდო, მკლავს დავებჯინა ზ ეურს მიგდებდა თუმიცა დამშვიდებით, მაგრამ სჩანდა, ამღვრეული იყო

— რისთვის მიდინარტო? ვკითხე მე, ზ თან თვალეში უეურებდი, იმან მაშინათვე, არ მომიგო

— საქმების გამო! წარმოსთქუა იმან ზ თავი ჩაჭვიდა შირს, მე მივხვდი, როგორ ძნელად მიანდა, ტუვილის თქმა ჩემთან.

გამიგონეთ, უთხარი მე, — იცით დღეს რა დღე არის ჩემთვის. ბევრის მიხეხებით, დღევანდელი დღე, შესანიშნავი არის, თუ მე თქუწნ გკითხავთ, რომ გინუნოთ მონაწილეობა, (სომ იცით მე შეგეყვიენით ზ მიუვარსართ) მე გკითხავთ ამისათვის, რომ შინდა ვიცოდე, რისთვისაც მისვალთ?

— ძალიან ძნელად მიმაჩნია, მართალი ვითხრათ, თუ რისთვისაც მივალ, სთქუა იმან, — ამ კვირას ბევრსა ვუვიქრობდი მე ზ თქუწნსედ ზ ბოლოს გადაეწვიტე, რომ კესმით რისთვისაც? ზ თუ მე გიუვარვარ,

ამასვედ მეტს ნულარბ მკითხავთ. შუბლსვედ კელი გა-
დაისვა ზ დაიფარბ თვალებში.—ეს ჩემთვის სამძიმოა
. . . . ხომ გესმით ახლა?

გულმა დამიწყო ცემა.

—მე არ მესმის, უთხარი მე,—არ მესმის, ერთი
გარკვევით მითხარით ღუთის გულისათვის; დღევანდ-
ელი დღე თუ გრწამთ სწორეთ მითხარით, სრულებით
მშვიდადად დატივდებ უურსა..

იძნ შემომხედა მე ზ რა აილო ისევე შტო
ხელში, მოჭევა:

—მაგრბ, თუმცა ძნელად მიძანნია თქმა ზ დიდი
უგუნერებაც არის, მაგრამ ვეცდები ავიხსნათ.

—აბა ზ, სთქვი, უთხარ მე.

—წარმოიდგინეთ, რომ იყო ერთი მებატონე, თუნ-
და მაგალითათ ესთქუათ ალექსანდრე, სთქუა იძან,—
თავის ხნიერებას გადაცილებული ზ თითქმის მოხუცე-
ბული ზ იყო ერთიც ქალი, ვსთქუათ კატო, ქალი
ახალგაზრდა, ბედნიერი, რომელიცა ჯერ ქვეყანა არცაი
ენახა. მიხვდი, რომ შინაურის ხაქმების გარემოებით ა-
ლექსანდრემ კატო ძრეელ შეიუვარბ, ისე შეიუვარბ, რომ
გორც თავისი ქალი ზ მერე არ შეეშინდა სხუა გვარ
სიუვარულისა.

იძან ხმა გაიკმინდა, მაგრამ მე არ მოვეშვი.

—ალექსანდრემ დაივიწყო, რომ კატო იყო ემაწ-
ვილი ქალი, რომლის სიცოცხლე ჯერ ტიკინის მს-
გავსი იყო,—განავრბელა იძან,— იძან იცოდა, რომ

აღვილი იყო ამ ქალის სიუვარულის მოპოება, ის შეს-
ცდა ზ სსჟა გრძნობა, გრძნობა სიუვარულისა, შეეპარა
აღექსანდრეს გულს, როდესაც დაუფიქრდა თავის გო-
ნებსას, კარვის გამოცდილის თვალთ და ნახა ამაში
შემცდარი იყო, გადაწყვიტა განმორებმა, რომ ამითი
გაწვეტილიყო იმათი კავშირი. ესა სთქუა ზ თვალუბ-
რედ კელი მიიუარა.

— რათ ემინოდა, რომ სსჟა გვარი სიუვარულის
გრძნობა მოედო აღექსანდრესა? უთხარი ჩემის სმით.
იძან მამიგო, თითქოს შეწუსების სმით:

— თქუენ ემაწვილი ხართ, სთქუა იძან, — მე ემა-
წვილი არა ვარ, თქუენ თამაშობა გიამებათ, მე სრუ-
ლებით სსჟა, ითამაშეთ, მსოლოდ ჩემთან კი არა, თო-
რემ მე გერწმუნებით ზ ეს ჩემთვის ცუდი იქნება, თქ-
უენც სვინიდისი დატანჯვათ, ეს აღექსანდრე, დაუმა-
ტა იძან, — მაგრამ რაღა საჭირო არის, რომ გავაგრ-
ძელო, ასლა სომ გაიგეთ რისთვისაც მივაღ; თუ
ღმერთი გრწამთ, ნუღარ ვილანაწაკებთ ამაზედ.

— არა, არა! უნდა ვილანაწაკეთ, უთხარი მე ზ
ცრემლები გადმომცვივდა. აღექსანდრეს უუვარდა თავი-
სი კატო?

იძან არა მომიგორა.

— თუ არ უუვარდა, რისთვის ეთამაშებოდა კატოსა,
როგორც ემაწვილსა? ვკითხე მე.

— დიას, დიას! აღექსანდრე დამნაშავე იყო, მო-
მიგო იძან, — მაგრამ სულ გათავდა, ერთმანერთს გან-

შორდნენ, როგორც მეგობრები.

— ეგ საშინელია! განა სსუა ფრივ არ შეიძლება და უთხარი მე ბ გავწითლდი.

— შეიძლებოდა სსუა ფრივ, სთქუა იმან ამღვრეულის სმით, რა შემომხედა. ამგვარ საქმეს ორი დასასრული აქუს: მსოლოდ, ნუმარსმევ სიტყვას, ღუთის გულისთვის, კარვა შეისმინეო. ზოგნი ანობენ, განაგრძელა იმან, ავთ მეოფის სმით, — ვითომც ალექსანდრე ჭკუისგან შეიძალა, რადგანც ძრიულ შეუეჯარდა კატო, რომელსაცა კიდევ გაუტედა, კატომ სასადილოდ აიგდო, იმისათვის ეს ხუმრობა იეო ბ ალექსანდრესათუს ეს იეო საქმე ძრთელის იმის სიცოცხლის შესახები.

მე შევკრთი ბ მიხდოდა სიტყვა წამერთმია, რომ იმას არ გაებედნა ბ ჩემს მაგიერ არ ელანარაქნა, მაგრამ იმან შემიკავა, რა თავისი ხელით ჩემს ხელს დაადვა კალთახედ.

— მოითმინეთ, მითხრა იმან მთრთოლვარეს სმითა, ზოგნი ანობდნენ, ქალმა შეიბრალა, რადგანაც გამოისატა სცოდავმა, რომელსაცა ჯერ ქვეყანა არ ენახა, რომ მაწოლად შეიუვარებდა ის, თანახმა შეიქნა იმის ცოლობისა, იმ ხულელმა ალექსანდრემაც დაუჯერა, დაუჯერა რომ ძრთელი იმისი სიცოცხლე დაიწუობოდა კელახლად, მაგრამ თვითონ კატომ დანახა, რომ მოტეუვა ის ბ ალექსანდრემაც მოტეუვა კატო.

იმანა სთქუა „ამახედ ნუღარ ვილანარაკებთო“,

მაგრამ ყოვლის ღონის ძიებით კი ცდილობდა ამ საგანსად ღაზარაკსა. მე შინდოდა კიდევ მეთქვა რამე. მაგრამ ვეღარ შევიძულ, რაღაც მაწვებოდა გულსად, მე შევხედე იმას, მას ფერი წასვლოდა, შაფითლებულიყო და ქვეშეთი ტუჩი უთრთოდა. მე ძრიელ შექმებრალა. ძალა დავატანე ჩემს თავს და ვაველანარაკე კიდევ ჩემის და მთროლოვარეს სმითა.

— მესამე დასასრული ის არის, რომ ალექსანდრეს არ უყვარდა კატო და კატოს ეს ძრიელ ეწეინა, ან რა საჭირო არის აქ ახრებით ღაზარაკი, თქვენ იქნება სუმრობათ მიგანჩია და მე კი არ მესუმრება, — ზირველ დღესვე შემიყვარდი თქვენ და ახლაც მიყვარს, ამ ბოლოს სიტყვამ, ისე იმოქმედა ჩემსად, თითქოს თავსად მესი დამეცაო.

ვაფითლებული ჩემ წინ იდგა, ტუჩები უთრთოდნენ, და რმა ცრემლმა ვადმოურბინეს ლოყებზედ.

— ეგ ძრიელ საკვირველია? უთხარი მე რა ვიგრძენი, მე თვითონ ცრემლები მომადგა თვალბსად. რისთვისა ტირი? ერთი კიდევ წავილუღლულე და ავდექი, რომ მოვშორებოდი.

მაგრამ იმან არ ვამიშო. იმან თავი კალთასად წამამიდო, კვლებსად დამიწყო კოცნა და იმისი ცრემლები მისველებდნენ ამ კვლებს, — ახ ღმერთო, ეს რომ მცოდნოდა, — სთქვა იმან.

— რათა? რათა? ვუბნებოდი იმას და გულში კი ვგრძნობდი ბედნიერებასა.

რამდენიმე მინუტის შემდგომს სონა აიჭრა სახლში
 & კატინკას ახარა, მაშა სერგეი მისაილოვიჩისა თხო-
 ულობსო.

V.

აღარ იყო მისესი გადაგვედო ჩუტნი ქორწინება,
 არც მე & არცა იმასა. მართალია, კატინკას წასვლა
 უნდოდა ქალაქში, მზითვეის მოსამზადებლად, & სერ-
 გეი მისაილიჩის დედას უნდოდა ჯერ გაეწეო მებილე-
 ბით სასლ-კარი, გაეკრა აბოი & მერე ისე გვექონოდა
 ქორწილი, მაგრამ ჩუტნი არა ვმზრებოდით & გვინ-
 დოდა ეველა ეს ყოფილიყო ჯვარის წერის შემდგომს;
 ჩემის დაბადების ორიკვირის შემდგომს გვინდოდა ჯვა-
 რი დაგვეწერა უშანასკოთ, უსადილოთ, ჩუმათ, სერ-
 გეი მისაილიჩმა მიანბო, თუ როგორ უკვირდა იმის
 დედას რომ ქორწილი უნდა გადაგვესადა უმუხიკოთ,
 როგორც იმას გადაესადა & დაესარჯა რამდენიმე ასი
 თუმანი, დედა იმისი იყო ძველი დედაკაცი & სასლ-
 კარინობის ჩინებულად მოძლეული, შვილსაც უუვარდა
 როგორც გონიერი კეთილი დედაკაცი. ის მე ძრეულ
 კეთილად მექცეოდა & დიდად მოსარული იყო, რომ
 თავის შვილს შესვდა საცოლო, თავისის გემოვნებისა.

ამ ორს უკანასკნელს კვირაში, ჩუტნი ყოველ დღეს
 ერთმანერთი ვსედავდით, ის მოვიდოდა სადილად &
 ვახშობამდინ ჩუტნთან იყო. მე ვიცოდით რომ ის უჩე-
 მოთ ვერა სძლებდა. მინამ ჯვარის წერამდინ, კიდევ ერთ-

მანეროს თქუცნობით ველაპარაკებოდით, ის თითქმის კიდევცა ცდილობდა, მარტო, ერთად არ დარჩენილ ვიუავით.

ეს ორი კვირა სულ წვიმიანი დღეები იყო ღამისათვის სულ შინ ვისხედით. ან უნდა დაუსმდარვიუავით ფანჯარის წინ, ან ქორტოპიანოსთან, ბანსედ ეცემოდა შესაპუნა წვიმა, ლულითგან ჩამოდიოდა მდინარესავით წვიმის წყალი, ჩუცნ ვისხედით ოთახში ღ მანც ასე მეკონა ცხრა თვალი მზე მრწეინავს მეთქი.

— იცით, რა, დიდი ხანია ერთი რამ უნდა გითხრათ, მითხრა ერთხელ იმან, როდესაც ვიჯექით ფანჯარის წინ, — მინამდისინ ქორტოპიანს უკრავდი, სულ ერთსა ვფიქრობდი.

— ნურაფერს იტყვით, მიუკე მე, — ვუელა ფერი ვიცი. იმან გაიღიმა.

— სწორეთ ანბობ, ეგები არა ვთქვათ რა.

— არა თქვათ, რასაც ფიქრობდი ვიცი მე.

— აი რა? გასსომ რომ გაამბეთ ალექსანდრეს ღ კატინკას ისტორია?

— როგორ არ მახსოვს, ეგ სულელური ისტორია. კარგი რომ ასრე გათავდა.

— თუ ცოტაც დაგვეცადნა, მრთელი ჩემი ბედნიარება დაიღუპებოდა, თვითონ ჩემგანვე. თქუცნ გამომისსენით მავრამ ზირველი ეს არის, რომ სულ ტუვილათ ვანბობდი, ახლა კავიტულები ღ მინდა დაგომტეიცო.

— ახ, თქუცნი ჭირიმეთ არ მინდა.

—ნუ გეძინიანთ, სთქუა იმან ღიმილით, მსოლოთ, თავი მინდა გავიძარტლო. როდესაც ლაპარაკი დავიწყე, მინდოდა დამეწყო სჯა.

—რა საჭირო არის სჯა, უთხარი მე, არაოდეს საჭირო არ არის.

—ღიას მე ვფიქრობდი ცუდად. შემდეგ ჩემის შეცდომისა, რომელიცა მომიხდა ჩემს სიცოცხლეში, როდესაც მოველი სოფელში, გადაწვევით ვუთხარი ჩემს თავს, რომ დანარჩენი ჩემი სიცოცხლე, რადგანაც სიემაწვილემ გაიარა გამეცარებინა მარტოდ სიუქარულის ფიქრი სრულებით არა მქონდა, შენთან დამოკიდებულებასედ რას ვიტყოდი როდესაც რომ ვიცოდი არა იქნებოდა რა. ჩემი შენგან გაბედნიერება შეუძლებლად მიმაჩნდა.

რა კარგად დამაცქერდა, გაჩუმიდა.

—მე მგონია რომ ამაში არა ვცდებოდი განაგრძელებდი იმან,—თქუწნგან დიდს მოგებაში ვარ ზე თქუწნკი ჩემგან არაფრის მოგება არა გაქვსთ, რადგანაც ჩემი ხნირება სულ სსუა არის, თქუწნ ემაწვილი ხართ, კოკორი, რომელიცა უნდა გაიძალოს, თქვენთვის ჰირველია სიუქარული ზე ჩემთვის

—მითხარით სწორეთ, ვუთხარი მე, მაგრამ ისევე შევდექი, მაგრამ რა საჭირო არის ვიცოდე.

—ის უნდა მკითხოთ, ადრე მიუვარდა ვინმე თუ არა? რა მიხვდა რასაც ვკითხავდი, მითხრა, სწორეთ უნდა გითხრა, ჩემს სიცოცხლეში არაფერს მევარებია,

მამ ან უნდა ბეჯითად მომეფიქრებინა შენგამო.

ის იყო ჩუწნთან დიდ ხანს ზე შემდგომს წავიდა.

ჯვარის წერის დღეს ვკითხავდი წემს თავს, იქნება მართლა დღეს არის ჩემი ჯვარის-წერა? იქნება მართლა ხვალ დილით რომ გავიღვიძებ, სხვაგან უნდა ვიყო, სხვის სოფელში, სხვის სახლკარში? აღარც იმისი აქ მისვლა მოსვლა, აღარც კატინკასთან ლაპარაკი, აღარც ჩემის სიუმაწვილის ქორტუნიანსუდ დაკვრა, იმ დროს მამაგონდა, გუშინ რომ თქვა ეს ჩემი მოსვლა უკანასკნელი არის, მართლა ის უკანასკნელი იყო, სადღა ვნახავ ჩემს კატინკას სშირად, ჩემს მოურავს, მი-სუცებულს გრიგოლის, ჩემს ძიძას, რომელიცა მუშუ-ებს დაუკოცნიდი სოლმე, ეოველ დილა საღამოსუდ; სადღა ვნახავ ჩემ სონას, წიგნს რომ ვასწალიდი? ნუ თუ მართლა დღეს საღამოსუდ; სხვისა უნდა შევიქნა ზე დაიწეება ასალი ცხოვრება ჩემთვის? ნუ თუ სულ ამ ასალს ცხოვრებაში უნდა ვიყო? მოუთმენლივ მოველოდი საღამოსა. სერკეი მისაილოვიჩი, იმ დღეს აღრე მოვიდა ზე მამინ დავრწმუნდი სწორეთ, რომ ი-მისი ცოლი უნდა ვოფილჯიევი.

წიგნის წინად, წაველით ჩუწნს ეკკლესიაში ზე ჩე-მი დედამის საფლავი ვაკურთხებინეთ მღუდელსა. რო-დესაც მუსლი მოვიყარე ზე საფლავის ქუას ვემთხვიე ზე ამ დროს წარმომიდგნენ ჩემი დედამანი, თითქოსო მე ვგრძნობდი, რომ ზემოთგან დახუურებდნენ ჩემს ბედნი-არებასა ზე ძლოცავდნენ. ეს მოგონება, იმედი, ბედნიარება

ბ მოწვევა ახალს ცხოვრებასად, შეკავშირდნენ ჩემს გულში ერთად ბ ვერძობდი რაღასაც სადღესასწაულოსა ბ სიამოვნებითს მდგომარეობასა. ასე მეგონა ვისთანაც მე გვერდით მოვიდოდი, ეველა ამ ჩემს შინაგანს გულის მდგომარეობას იმასთან ვიყოფდი, ის მომდევდა წინაბა ბ მშვიდობიანად, იმის სასითგან გამომავტველებდა, ხან მწუსარება ბ ხან სისარული.

უცვბ მომიბრუნდა ბ შითსრა იმან:

— როგორი ბედნიერი იქნებოდა მამა თქვენნი, რომ ახლა ვენახეთ?

— თუ ღმერთი გწამთ, ნუ შელანარაკებით თქვენ-ნობით, განა არ შეიძლება სთქვა „შენ“.

— არ დაიჯერებ, ჩემო მეგობარო, უნდა მეთქვა ახლა შენა მეთქი. — ახლა მჯერა, რომ შენა ხარ ჩემი ცოლი.

როდესაც ეკლესიაში შეველით ჯვარის დასაწერად, დავინახე კატინკა მორთული წითელის ლენტებით, რომელსაცა თვალებსად ცრემლები გადმოსდიოდა ბ ოანი თუ სამნი ჩემის სახლის მოსამსახურენი იდგენ იმის უკან, რომელნიცა მიუზრებდნენ სიამოვნებით. მე უურსუგდებდი დიდის უურადლებით მღუდლის ლოცვებსა, რომელთაც გულში ჩუმად ვიძეორებდი. საკუთრად ლოცვა არ შემიძლო; გულჩათსრობილი უურებდი სატებსა. სამთლებსა ბ ჯვარსა, მღუდელს რომ ფილონი ესსა. მხოლოდა ვერძობდი, რომ ჩემ თავს რაღაც მძიმე სადმართო საიდუმლოება სრულდებოდა, როდესაც მღუ-

დედი მოგვიბრუნდა ჯვართი, მოგვილოცა ზე კეთხნა, რომ სულიერო შვილო, ბაშვი იყავ შე მოცნათლე ზ დიკრამან იქამდინ მოგვიყვანა, ჯვარსაც შე გწერო, ტირილი მომივიდა. კატინკამ ზ ჩემის ქმრის დედამ გვაკოცეს ორთავე, როდესაც გამოვევლით გარეთ, შემოქმემა ჩემი მოურავის მოხუცებულის გრიგოლის ბონისმა, კარგტა წამოაყენეთ წინაო; ამ დროს თითქმის მივერდა ზ შეშინოდა კიდუც. ჩვენ ვაკოცეთ ერთმანერთს, რომ ჩავსხედით ზ გავწიეთ შინისაკენ. შე კარგტის კუთხეში მივჯექი ზ უუურებდი მინდურებს, გზას ზ რა არ უუურებდი ჩემს ქმარსა, მხოლოდა ვგრძნობდი იმის ჩემთან ეოფნასა.

— ამ მინუტამდინ სრულებით არა მჯეროდა, რომ შენ ჩემი ცოლი იქნებოდი, მითხრა იმან ჩემათ.

— დიას, მაგრამ როგორღაც შეშინის, უბასუსე შე.

— ჩემგან გეშინიან, ჩემო მეგობარო? მითხრა, რა გამოძართო გელი ზ გულხედ მიიკრა.

— დიას, წავიხურხულე შე.

ამ დროს გულმა ძრიელი ცემა დამიწყო, გელები ამიკანკალდნენ, იმას დაუჭირე მაგრამ გელები, მაშინ ვიგრძენი რომ დამცხა, თვალები იმას შეაცქერდნენ ზ შე ამ დროს უცებ ვიგრძენი, რომ იმისი აღარ შეშინოდა, აღარა მრცხვენოდა — მომემატა სიეჭარული ასალი, უფრო ნასი, აღრინდელხედ. შე ვიგრძენი რომ სრულებით იმისი ვიყავი, რომ ვიყავი ბედნიერი იმის ბზანებასა ქვეშ.

მეგობრობაზე.

ცირცეონ ბრძენძან,
კონებით ვრცელძან,
ერთხელ ქსთქუა სიტუქა, მეგობრობაზედ,
მათი სრდილობა,
ღ გულ-გრილობა
მან მიაღრა, მფრინველთ ქცევაზედ. —
უგულონიო,
მეგობარნიო,
ემსგავსებიან, მფრინველთ მერცხალთა,
იგი საფხულით,
ღ გასაფხულით,
სამოს ჭიკჭიკით, გადმოვა მათათ.
გარნაღა სამთრით,
ღ დასამთარით,
ჩუწნ გადუმორდება ვინ იცის საღა,
საღაც არ ჭყინავს,
ვკონებ იქ ფრინავს,
ღ იშუებს ტრფობით, ახლა ტფილადა.
კრეთ უგულონი,
ღ უგრძნობელნი,
ცრუ მეგობარნი შორს გაგმორდება,

ოდეს გაქუეს ჭირი,
 ზე გასაჭირი,
 არ მოგვეკარვის, სულ მოგშორდება. —
 ზე თუგაქუეს ღსინი
 ფულთ იცინი,
 მეღუწის სიტყვით, გვერთ მოვიჯდება,
 გიმტვიცნებს შობას,
 ზე მეობრობას,
 ლიქნით აღვითქვამს, რაც ებადება. —
 ამა სავანსედ,
 მეგობრობასედ,
 მე მომაგონდა, დიდი ღერქავინ,
 მან ასთქუა არიან,
 მცნობნი არიან,
 ვარდა მეგობრად, არცა არავინ. —
 მაგრამ ჩუწნ შორს,
 ერთმანეთს შორის,
 ასრე არ იყო, ზე არც ვოფილა,
 ჩუწნი ერთობა,
 ზე მეგობრობა,
 არ დარღვეულა, მტვიცედ ვოფილა. —
 მე შენ გიწოდე
 ზე მოგიწოდე
 წრფელის გულითა, ერთგულ მეგობრად,
 შენც დაამტვიცნე,
 სიტყუა მიმტვიცნე,

ჩუგნ შვიქშენით, გულთ მეგობრად.—
 ესრეთ გარწმუნებ,
 შენც დარწმუნებ,
 არსად გეცრუვო, მეგობრობასედ.—
 ეს არის ფიცი,
 შენ დაგამტკიცდი,
 რომ მე გერჩიო, ბევრისგან სსჯასედ.—

იროდიონ ილიოზიძე.

ქოროლდი.

ჩუცნ ქართველებს ბევრს გაუგონია სახელი ქოროლ-
ლისა, მაგრამ არიან ბევრნი, რომელთაცა არ იციან,
ვინ უოფილა ქოროლდი ღ ან რა ვაჟკაცობა აღმო-
უჩენია განვლილს საუკუნის ნახევარში როდესაც ისა
სცხოვრებდა. ქალაქ ტიფლისს ახლოს კოვარის ზირ-
და ზირ ახლაცა დგას ერთი დაქცეული ციხე, რომე-
ლიცა ეწოდება ციხე ქოროლლისა, მაგრამ, რა მიხე-
სით ეწოდება ამ ციხეს ქოროლლის ციხე, ეს არა ვინ
იცის. ქოროლლის ჭქონია ამოწმებული ერთი ციხე,
რომელსაცა ახლაცა ეწოდება ჩემლი-ბილი ღ, რომელ-
შიაც სშირად შეუფარებია თავის ამხანაგებით თავი, რომ
არ გავაჯრცვოთ ქოროლლისუდ დიდ ხანს საუბარი, ერ-
თი შემთხვევა უნდა ავწერთ იმაზედ ღ ნიმუშათაც მო-
ვიყვანოთ სოკი ერთი იმის ლექსები, საიდანაც დაი-
ნახავენ შეითხველნი, თუ რა სასიეთები, ანუ ჩვეულება
ჭქონია იმ ხალხსა, რა ხალხშიაცა უმოქმედნია ქოროლ-
ლისა. ქოროლდი ვეელამ ვიცით ვაჟკაცობის გარდა,
დიდი მოლექსეც იყო სწარსეთში, ერთი რვეულია იმი-
საგან შეთხსული ლექსად, რომელსაცა ეწოდება „ქო-

როდღის თავს-გადანავალი“. როგორც შემოთა ვთქ-
ვით, ქოროღლი სცსოფრებდა, წარსულის საუკუნის ნა-
სევარში; ის იყო განთქმული როგორც ვაჟკაცობით,
ისე მოღვექსობით; ამას გარდა ის იყო გავარდნილი
ქანადი სწარსეთის ჩრდილოეთის მხრივ. იმის შეამუ-
ლეთა, მოტანტაღე ოსმალოს ნათესავთა, დღესაცა შე-
პირად იცინან იმისგან გამოთქმული ლექსები ზ ვაჟკა-
ცური სიუხანაღე თავმოწარსულის ზოეტისა; ის იმათი
სახალსო მოღვექსა; ის არის სანიმუშო ვაჟკაცი, დღე-
საც ისეთი დღესასწაული როგორ იქნება ზ როგორ
გაივლის, რომ მოღვინეთა არ იმღერეს იმისგან გა-
მოთქმული სიმღერები ზ არ უნახებს ერთმანეთს იმისი
თავს გადასავალი. ქოროღლის მრთელს თავის სიცოც-
ხლეში ერთი ჩუულება ჰქონდა,—მკსავრებსა ცრცენი-
და ზ ამ გაცრცენილს ფულს ახმარებდა გარეუნილებას-
სა. იმისი პირველი ბინა იყო როგორცა ვთქვით, ცი-
ხე ჩემლი ბელისა. იქა ქეიფობდა თავის ამხანაგებით,
რომელნიცა ივენენ ისეთივე მცარცველები ზ, ქეიფობდა
იქამდინ, მინამ რაცა ქონდათ სულ არ შეშქამდინენ ზ
რაც ებადათ სულ არ დაღვედნენ, როცა შემოაკლდე-
ბოდათ მაშინ ისევე კელს მიჭყოფდნენ, ცრცენასა. ქო-
როღლი გამოდიოდა თავისის ამხანაგებით, დახვდებოდა
შარა გვასუდ მკსავრებს ზ ცრცენიდა უწეალოდ, ან
კიდევ დაეცემოდა რომელსამე დიდს სოფელს ზ აიკლებ-
და, სოკჯურ მოხვდებოდა სოღმე, რომ სიუწარულის
მიხეზით, მიეცემოდა დიდს საშიშროებასა ზ როდესაცა

ნასაუდა თავის თავს ამ გაჭირვებაში, იმას ეს ძრეულ ესამოვნებოდა. ქალებს ის ექცეოდა ავასაკურად, სრულებით ოსმალურად. ქოროღლის ქალი ისე მიახნდა, როგორც საეპრო რამ საქონელი, რომელსაცა გზასედ ართმევდა მკნაურებსა, ისა შოულობდა ამ საქონელს სანჯლითა ზ როდესაც მობესრდებოდა, თავს დანებებდა, მაგრამ შესანიშნავი ეს არის, ის ქალებიც, რომელთანაცა ჰქონდა საქმე ქოროღლისა, საკვირველის ხასიათისანი იუენენ. ამის მაგალითად უნდა მოვიყვანოთ ოსმალეთის სულთანის ცოლი, რომელიცა იყო ქალი თავგადაზარსულის დიდის კაცისა ზ რომელსაცა ეწოდება ნიკიარა. ამ ნიკიარას გავონებული ჰქონდა ქოროღლის ვაჟკაცობა, უნასაუად შეუევარდა ისა, მისწერა წიგნი ზ შიკ ჩასდო თავისი სურათი. ქოროღლიმ ეს წიგნი რომ მიიღო, მაშინათვე გამოსწია კონსტანტინოპოლისაკენ, — იმან ჩაიცო ის ტანისამოსი, რომელსაცა იცემენ მლოცველნი მაჰმადიანნი ქაბაში რომ მიდიან სალოცავად ზ იმ ჰაჯის ტანისამოსით შესწია როგორც იყო დაკრძალულს სულთანის ჰარამსანაში, სედაცა იყოფებოდა მშენიერი ნიკიარე, ცოლი ოსმალეთის დიდის სულთანისა. როდესაც შედიოდა ჰარამსანაში ზ არ უშვებდნენ ჯამუშები, ის ანობდა, ნიკიარეს სამშობლოს ქვენიტვან მოუდივარ წიგნი მაქვს დედ-მამისაგან და მე ქაბაში მივალ სალოცავადო, როგორც ჰაჯიო, მოასლე შევიდა ზ მოასსენა ნიკიარეს, ერთი ჩაშუში მოსულა თქუჭნის დედ-მამისგან ზ საქმე აქვსო;

როდესაც სალაში მოელოდა ზასუსს ქორბოლი, იმან გა-
დაიმბრო ჭაჯის ტანისამოსი და ქვეშედგან რა ჩაცმული
იყო კარგის სუფთა და კონტა ტანისამოსითა, იღვა შშ-
ვენნიერის შესასყდობით როგორც ვაჟი კაცი. ნიკიარა
გამომბანდა. იმას ეგონა ნახვიდა, სულიერს მამას ჭა-
ჯის, ქაბაში სალოცავად მოგსაურს, მაგრამ იმის ნაც-
ვლად ნახა ემაწვილი კაცი, ვაჟკაცურის შესყდულობითა
ლამასის უღვაშებითა, მშვენიერის შავის თვალებითა
მდგომარე აშიკურად,

— შენ მომატუეე განა? შეუძსა მშვენიერმა ნიკიარამ
თავის მოახლეს. სად არის ჩაუში?

— ალლასს გეუიცები, ქალბატონო, მიუგო მოახ-
ლემ, რომ აქ იღვა ახლა ის ჭაჯი, ქაბაშიდლოცველი,
რომელმაცა შემომგზავნა, თქვენთან.

— მამ ჭკითსე ემაკ კაცსა, რა იქნა ის ჭაჯი?

მოახლე მიუახლოვდა ქორბოლის და ჭკითსა:

— წედან აქ იყო ჭაჯი, რა იქნა ის?

— რას ანობ, რომ არ ვაგვიყებულხარ! მიუგო ქო-
რობლიმ, აქ ჩემის მეტი ვინა ეოფილა.

საწვალის მოახლე, მოუბრუნდა და მოახსენა ქალბა-
ტონს დიდის ფიცით, რა ვქნა, უთაოდ ის ჭაჯი, ვა-
დოქრობით ემაწვილ კაცად გადაქვეულაო,

— დაიკარგე აქედან! შეუტია სულთანის ცოლმა
მოახლეს, შენ როგორ გაბედე და მოაშიკენი ჩემთან
შემოახსნი. შენთვის უთაოდ უკოცნია, თორემ მაგას რო-
გორ გამიბედვდი ეი გოგოებო, მოიტა-

ნეთ ვოსკები!

ამ ბძანებაზედ შემოვივდნენ გოგოები დიდბრანის ჯოსებით, ზ დაუწვეს საცოდავს მოახლეს ფესებში ცე-
მა. ქართლლიმ ეს რომ ნახა, წამოდგა წინ ზ გამოესარწ-
და რამწავს ამოიღო სმა ზ უნდა ელანბრანა ნიკიარეს-
თვის, ამან მბრთელი თავისი სიკაზასე გადიტანა იმაზედ მე-
რე უნდა ვიცოდეთ, თუ რა მხელია დედაკაცის განწსლება,
მერე ისიც სულთანის ცოლისა! მბრთელეს ამდენი გოგო-
ბი ჯოსებით ზ მუშტებით მისცვივდნენ ქართლლის; ერთს
მინუტში, ის მშვენიერი კოხტა ტანისამოსი, სრულებით შე-
მოაფხრწვეს; უბედური, ბოლოს წააქციეს ზ მასდენენ ჯო-
სებით. ქვემოთგან კვნი-სიდა, ისვეწებოდა მაგრამ ამის ხვე-
წნას ვინ შეიწინარებდა. ოჰ ეოვლად მოწუალეო დედოფალო,
ამოიძსოდა ქვემოთგან ხვეწნით, თუ რომ შენ არ გებრა-
ლები, შეიბრალე მანც ეს შენი გოგოები, რომელთაცა
ველები სულ დაებეგვათ.

—მაშ კარგი, ჯერ ეგ ეოფა, სთქუა ბოლოს სულ-
თანის ცოლმა, ჯერ შევისვენოთ, დაულიოთ ცოტა
ღვინო ზ მერე ისევე კელი მიუოთ მაგ ავასაკის ცემასა,

მართლდაც რამდენიმე მინუტის შემდგომს მიხე-
ვეს ისევე კელი ქართლლისა, ახლა კი ველარ შეუძლო
იმან, ის როგორც იო გამოუსსლტა ხელითგან, გამო-
ესოში ზ დაიძალა შადრევანის ძირში. გოგოესმა და-
უწვეს ქვით სროლა, მაგრამ ამ დროს ამ ავასაკს მოა-
გონდა ის წიგნი, რომელიცა მოწერა ნიკიარეს ზ მა-
შინვე გამოუცხადა თავის ვინაობა. რაკი ქართლლიმ თა-

ვისი, სასული თქუა, მაშინათვე საქმემ სსუა მიმართუ-
ლება მიიღო.

—გამიგონე ემაწვილო კაცო, უთხრა სულთანის
ცოლმა, გამიტედი სწორეთ, მართლა შენა ხარ ქო-
როდლი?

აღლასმა გაკურთხოს შენა! მიუგო ქოროდლიმ;
შენმა გოგოების ჯოხებმა, სურგი სულერთიან გადა-
მამრეს ზ ერთი არ ინებეთ გეკითხნათ ჩემთვის, თუ
რა კაცი ვარ! თუ რომ არა გსურდა ჩემი გაცნობა,
რას შემართლებოდი, რათ მწერდი წიგნსა, რომელიცა
მამიტანა იმ ძაღლმა, თქუწნმა სასახლის კაცმა, ბელ-
ლი-ასმედმა?

—მამ შენ ნამდვილათ ქოროდლი ხარ? დაიუვირა
სულთანის ცოლმა, მაჰატეე ჩემო საეუარელო,
თუ რომ შეურაცხება რამ მოგაყენე, ეგ ამისათ-
ვის, რომ არ ვიცოდი ვინ იუავი, მაგრამ თუ უკმა-
ყოფილოთა ხარ ჩემსედ, მოდი მომჭერი ენა, ან კელი
მომჭერი, მხოლოთ გთხოვ მაჰატეო,

—მაჰატეებია, მიუგო ქოროდლიმ.

მამა ჩემი სულთან მურადი, შენის ტანისა არის, უთხ-
რა მშვენიერმა ნიკიარემ, იმისი ტანისამოსი რამდენი-
მე კელი მაქვს მე, ახლავე უბძანებ იმისი ტანისამო-
სი მოგიტანონ,—თუ რომ გრძელი მოგივიდა, მაშინ
ფეხის გულებსედ, ქვეშითგან ბოძებს ამოგილურსმავთ,
ზ თუ მოკლე მოგივიდა, მაშინ რამდენიც საჭირო იქ-
ნება იმ სიგრძესედ ფეხებს მოგახეზნავთ. თუ რომ გა-

ნიერი მოგივიდა გავიჭრეინებ მუცელს ზ ამოვივსე-
ბინებ ხალითა, მსოლოდ შენი ჭირიმე მახატევე ჩემი
დანაშაული, ზ ამოდი მაგ შადრევანიტუან, ჩუტნ ერთს
მინუტს ტანისამოსით შეემოსავთ.

— შენ ძრიელ ფიცსელად მექცევი! მიუგო ქორთღ-
ლიმ, მაგრამ მე შენ არაფერში წინააღმდეგობას არ
გავიწევ.

ქორთღლი ამ დროს თავის გუნებაში ფიქრობდა:
დედაკაცის მოტყუება მნელი საქმე არ არისო. თუ რომ
ტანისამოსი გრძელი მომივიდა მაშინ ფესის ფრწხი-
ლებზედ შევდგები, თუ, მოკლე, ძირს დავიწევ, განიერი
თუ მომივიდა, მუცელს გამოვიბერავ; ვიწრო შევიკ-
რუნხნები ზ როგორც იქნება მივახერხებ.

— ჩემო თვალის სინათლევე დედოფალო! უთხრა
ქორთღლიმ, უბძანე მომიტანონ ტანისამოსი.

ქორთღლი ამოვიდა აუხითუან, სადცა დაესძარა
ნიგირეც, რომელმაცა მიაშველა ხელი, მოუტანეს სულ-
თანის კაბა, რომელიცა რა ჩაიცო ავახაკმა, ისე ტან-
ზედ მოუვიდა, რომ თითქოს განგებ ამისათვის შეუკე-
რავთო. სულთანის ცოლი ზ ქორთღლი ერთმანერთს
გადაეხვივნენ, დაჭკოცნეს ზ შევიდნენ მდიდარს სასახ-
ლეში. იმათ მიართვეს ღვინო. ოსმალეუთის ჩვეულებით
ორნივენი ერთის სტაქნითუან სვაფდენ; ჯერ დალია
ქორთღლიმ ზ მერე სულთანის ცოლმა.

ბოლოს საქმე ასე გათავდა, რომ სულთანის ცოლი გაჭ-
ვვა ჩუმათ ქორთღლისა შემდგომს დიდის საძიშროე-

ბისა მივიდნენ ჩიბ ჩიბლი ბილლის ცინეში, მაგრამ ქორო-
დლისათვის თავისი ცხენი ვეკლა სულთანის ცოლსედმი-
რფასი იო. ლექსი რომელითაც შეამკო თავისი ცხენი
კირატი, ვეკლა ლექსებსედ საუკეთესო არის. აი ერ-
თი იმ ლექსითგანი, რომელიცა მოგვუყავს აქ ნიმუშათა.

„ეს არის ჩემი ცხენი! დავჩულავ ფარჩითა, ვაბა-
ნებ ლაღის ფერს ღვინოში. სუთას ცხენში, ეს ზირ-
ველი ცხენი არის ქოროღლისა; გული მითამაშებს სი-
ხარულითა, როდესაც უუურებ სოღმე

„მოდო ბ ერთი, დავმღერებ ჩემს არაბულს ცხენსა.
სამის წლის ცხენი რაკი ვახდა, განთქმული შეიქნა
მრთელს სწარსეთში, ფეხები მშვენიერად მოუყანილი
აქვს; ჩლიქები სარკესავით უელამენ; გვერდები ისეთი
აქვს, როგორც სარსა, წინა ფეხები მიუყავს ირმის ფე-
ხებსა.“

„გადადგება ცხენი მესუთეს წელიწადში, სედ მჯ-
დომს კაცს ვერ შეუძლიან მისწვდეს კელით ცხენის
თავსა. ამდროს მივარდება ცხენი ზირდაზირ მტერსა; თვა-
ლები ცეცხლებრ უბრიალებს; გაბერილის ნესტობითგან
ქარი უბერავს თითქოსო.“

შვიდის წლითგან ათ წლამდინ, ცხენი ბალანს იწ-
მენდავს ბ როდესაც ათის წლისა შესრულდება, მაშინ
დადგება თავის დონესედ.“

როდესაც ქოროღლი დაბერდა, თავისის ნებით მო-
ვიდა სწარსეთის შასთან რომელმაცა შეირიგა. ის წა-
ვიდა ბოლოს ქაბაში, სადაცა მოკვდა კიდევ. როდესაც

შორდებოდა თავის ნაამაგდარს ჩემლი-ბილის ცისეს, შესთსა ლექსი შემდგომი.

„დადგება საფსული, ბუნება იწვევს მსიარულს მღერასს, თოვლი დნება, სამშობლო ჩემი მთები, ჩამოცილიან თეთრსა სებურველსა ოხ ჩემო ცისეე ნაამაგდარო, შენში ძლებოდა ჩემი ეკვიტის სრმალი ოხ, მთებო, მთებო სამშოლოს ქვეენისანო! დიდხანს გამოსცემენ ქუსილის სმასა შენი ქედები ზ მოუთსრობენ ჩემსა ვაჟკაცობასა. რა ბედნიერი ვიყავი როდესაც შენს საფარველ ქვეშ ვიყავი ზ ვათენებდი შენში ღამეებს, ცისქვეშ, შენს სოგი ერთს კალთას ქვეშ რა ვიძალებოდი, მე ვჯავშუმობდი ქარვანს, რომელსაცა ფოცსვერით დავეცემოდი! ოჰ მთანო, მთანო ჩემის სამშობლოს ქვეენისანო! თავის დღეში არ ვაკიცია ჩემი გულის საიდუმლოება. გმადლობ, გმადლობ სამშობლო მთებო!

ამ ლექსების შეისწავის შემდგომს ქოროლლიმ დაიწყო ტირილი ზ იმასთან დაიწვეს ტირილი იმისმა ამხანაგებმაცა. მერე რა ცოტა გული მოუბრუნდა ზ დამშვიდდა, განაგრცვლა:

„როდესაც მოვიდოდი დაღალული შენ ცისეში ჩილი-ბილ, ჩემის ცხენით აივასით, ვსვამდი ღვინოს, რომელიცა იწვეოდა წყაროსავეთ ოჰ მთანო, მთანო ჩემის სამშობლოს ქვეენისანო! შენში ვთულიდი ვერცხლსა, ოქროსა, ფირუსსა ზ ათას ნაირს მერიფასსა თვლებსა, რომელსაცა ვართმევედი მგ-

საურებსა.“

ქოროლლიმ, გულის სიღრმით ამოიოსწრა და გულსწაღად დაიწყო:

„მე შევამტყრიე სულთანის ცისე დარბაზი, გაუტყესელი, როგორც თქუტუნ ჩემო მთანო. მშვიდობით, სამშობლო მთანო იყო დრო როდესაც ცხვარს მუქედგან ბატკანს გამოვგლეჯდი და ვიძინადებდი ტკბილსა სანოფაგესა,

ქოროლლის ამხანაგებმა უთხრეს: ჩუტუნო ბელადო შენა სცხოვრებდი ქვეყანასეუდ დიდ ხანს და არც ერთს მინუტს არ მოცდენილხარ სიამოვნებასა, რისოჯს ოსრავ?

ქოროლლიმ უპასუსა ლექსად:

„მე დავიძალე ქვეყანასეუდ მარტო; გაუატარე მრთელი ჩემი სიცოცხლე ობლათ, მე არა მეოლია, არცა მძებთი საუვარეფნი, არცა მშვენიერი ღებთ: ცხენი და ხრმალი იყვნენ ჩემი მძებთი და ღებთი; სამშობლო მთებთ იყვნენ, ჩემნი ნათესაჲნი.“

მრთელი ავასაკების თახუნი მივიდა იმ ალაგს, რომელსაცა ეწოდება გესლი-გიული. ქოროლლი აქ გამოეთხოვა თავის ერთგულს ამხანაგებს, რომელთაცა უჩინა, ეცნოვრად სიყვარულით და მეგობრულად; ამასთან დაუმატა:

—თუ შეიძლება, მე თქუტუნ თვის დღეში ველარა განსავთ. კაცსა სვედრი, ეოველთვის არ ერთგულებს. ერთხელაცარის უნდა მოატყუოს, ადრე იქნება თუ გვიან.

მერე გალექსა:

„ოჰ, ჩემო ერთგულნო ამხანაგნო! ნუ იჩხუბებთ, ერთმანერთს შემწეობა მიეცით; ილანარაკეთ მართალი ზე ნუ გადასვალთ წრეს კარეთ.“

აფასაკები დიდის ეურბაღებით უსმენდნენ ზე ქოროლლი მანც ანობდა ლექსად:

„მე მივანდობ ჩემს თავს დღეის ამას იქით ზატო-ოსნებასა, უზატოურნი, წუეულნი იყვნენ შვილის შვილებამდინ! ნუ იქთ ამას, რომ ერთმა მეორეს საკუთრება წაართვას. ინებოს ალლასმა შემსუდეს კეთილი კაცი, რომელსაცა, მივანდო ჩემი თავი. ალლასმა მისცეს მშიშარსა კაცსა, კვნესა ! ოჰ კაცო, თუ არა გეავს საქონლის მსუიდეელი, ნუ გასსნი ამაოთ ბოხჩასა. მე დამარქვეს ქოროლლი, მე მივახწიე ას წლამდინ, ისე მოვხუცდი. ისწავლეთ უგუნურნო ჩემგან რომ არ უნდა მიეცემოდეთ მტერსა,“

ქოროლლი დანუძდა. ამხანაგებმა დაიწვეს ტირილი, უველას აკოცა იმან თვალებში, ზე გასწია ისანჯანისკენ.

იმის ლექსებითგან, ერთი ლექსი არის შესანიშნავი რომელიცა სავსე არის გრძნობით. შასი ელანარაკება თავის ცოლსა არამხანაში, აი ის ლექსი:

„მითხარი სწორეთ, ჩემო მშვენიერო; არ დავსოგავ შენთვის ალფრისან სიტუეებსა ზე კოცნასა; გაჩუქებახალს ფარჩის კაბებსა, მსოლოდ მითხარი სწორეთ: ვინ დაგვარცხნა თმა?“

„გუიცავ ჩემი შასის სულსა, გეტუვი სწორეთ: მე

ვსუირობდი ბაღში, ვკრებიდი წითელს ყვავილებს & იქ დამუარცხნა თავი ჩემა საუფარულმა ერთმა მეგობარმა ქალმა

„თუ ატრეა მშვენიერო, არ დაფსოგავ შენთვის ათას-ჯერ კოცნასა & ალერსა, მაგრამ სწორეთ მითხარი! ვინ შევიღება სურმით ეგ წარბები? მითხარი სწორეთ; ვინ წაგისო თავსედ სასუნებელი? არ დაგრჯდი, შენთან გავიეობ მწუსარებასა, მხოლოდ მითხარი სწორეთ, ვინა?“

„შენ სულსა ვფიცავ შასო, ჩემო სიცოცხლეე, ჩემო სინარულო, ჩემა მეგობარმა ქალმა შემიღება წარბები სურმით, ჭეშმარიტათ მეგობარმა ქალმა.“

„მშვენიერო, ჩემო სულიკო, მითხარი სწორეთ, მე შენ განუქებ ოქროებს, განუქებ მოასლეებს: მითხარი ოდონდა სწორეთ, ვინ გიკბინა ლოყასედ?“

„ვფიცავ შენ თავსა, გეტყვი სწორეთ; ვფიცავ ჩემს სულსა, ჩემა მეგობარმა ქალმა.“

„საუფარულო ჩემო, მშვენიერო, შეუდარებელო! ავა-ვსებ საჩუქრებით, გვალერსები მრთელი დღე, მხოლოდ მითხარი სწორეთ: ვინ გაკოცა ტუჩებში?“

„ვფიცავ შენ შეიღებს შასო, მე მაკოცა ჩემა მეგობარმა ქალმა, ჭეშმარიტად მეგობარმა ქალმა.“

„სმა გავიმიღე შენ უმსგავსო შენა! მე შენ სწორეთ გათქმევინებ; უბძანებ გავმართასონ! გასურებულის რკინით დაგადაღვინებ & სწორეთ გათქმევინებ! თქვი სწორეთ, თქვი ჩქარა, ვინ დაგასია შალვარი?“

„აჰ ხეშო, სულის მეფე! გეფიცები სწორეთ გეტ-
ევი, მე ვსეირობდი ბაღში. ხალხს უეუბრები, უკან
დამდედნენ მებღებები, ვარდების ბუჩქნარს რომ გამო-
უარე, მოგესწენებთ ვარდი ეკლიანია, მოედო ტოტი
ღ ტრრრ! შალვატიკი შემომესია!“

ანდერძი.

მოვიდა რევას გაბაშვილი ჭეშმარიტად თავისის
ნებით, ზე მითხრა მრავალი კეთილი მასსოვს შენგან
ღ დღეს რომ ცინებდეს შენს ვალში ჩემს მამულს შენ
დაიჭერო რაც შენ ჩემსე კეთილი გიქმნიაო, მე ჩემს
მამულს ხან იმას ვავაჭრებ ხან იმას, ზე შენ გქონდეს
ისი სჯობსო: მართალს მოგახსენებ დიდად მიამა, მარა
ღონე ზე შეძლება არა მაქვს, ზე ჩემგან ამისი გაშვება
უფრო არ იქნება, უთხარ: რადგან შენ მაგას ამბობ მე
რადღა მმართვეს მაგრამ, ერთი მოციქული ვაჯაროთ
მოციქულათ უფრო სწორეს ვეტყვით ერთმანერთსაო,
გაბა გავაჩინეთ მოციქულად ორი საძი დღე ვილანა-
რაკეთ მონასტერი მომეიდა შეექვსედი თავისის მამის
წილი, ბევრს მეუბნა, ჩემი წილი სრულად იეიდეო,
მარა განაყოფი ჭევიანდა ზე ღმერთმან მამოროს ცოც-
ხლის კაცის მამულის დაჭერასა, მე მონასტერი რომ
მელიც რევასის მამას წილი ჭევიანდა მონასტერისა-
უდარი სასაფლაო, წყალის პირ: მამა, მოდაბუნნი
რეს გამოღმართი სრულიად მეშვენი წილი ვილანა-
მეორეს წელიწადს აიღო ზე თათრის შილას მამას

მიჭეიდა. არვიცი არც საქმე მაქვს ზაზასაც ბევრი უმა-
ლუ ჭკუმატიტად. თუა შვილის ვასტანგის ჰირით შეუ-
თვალე ზე აღათანგი საგინაშვილის ჰირით ჰატრონი
ცოცხალი ჭეავს ნუ სვიდლობ მეოქი არ დაიშალა ი-
ვიდა, მე ჰირველ მონასვიდე ვარ რომელიც მართალი
იყო ვიცოდი, ზე ვივიდე სიგელი წვრილად აცხადებს,
მოსე მღუღელს დაწვირინა ქვეყნას დაბეჭდვინა ზე
მომცა მივეც ვეცხლის თანები ოსეს სანჯალი, თეთრი
ფულები, ზე გარდვიგადე: ჩემთან სადაო არავის აქვს,
სადი საქონელი მივიდია რეკასის მამის წილი ვისაც
სადაო აქვს, ვინც ჩემს უკან ივიდა იმას ვდაოს ჩემ-
თან საქმე არა აქვსრა ამ ავს დროში კარგი მამულიც
არის, გავიდოდი შევექცეოდი ოჩხსა, საფინსულებსა ვვნასა
მკასა ზე სოფლობას ვეგანებოდა ზე მინაროდის ჩემის
ამდენის ჭირნასულისა ამას უხნდა თვალთა ცოტა იყო
თუ ბევრი.

ამასვე ქორთონიკონსა აგვისტოს, კდ, მოვიდა მა-
ნუხარ სოლაღაშვილი ზე მეოთხედი ასურეთი მომივიდა,
იასეს წილი თავისის საუფროსოთი, ასე რომე, ნასე-
ვარი ზაზას წილი ვაღში სარიდან გამოართვა ზე ნა-
სევარი მე ზე იორამს დაგვრჩა, იასეს წილი მე ზე გლი-
სბარის წილი იორამს, გამოართვა თეთრი, სიგელი
მოსე მღუღელს დაწვირინა სრულად ქართულთ და-
ბეჭდვინა ზე ტფილელსაც მანგელესა ზე მომცა, ოკე-
რები სარბები, გამოუყენლები რომ ჭკუმატიტად თვა-
ლითაც არ მინახავს ის სოფლები.

გამოვიდა ცოტა ხანი ბატონი ტახანშელას ბძანდებოდა მეც იქ ვახლდი. მანუხარ სოლაღას შვილი ამოვიდა, დიდი საქმის გაჭირება მიაშბო, რაც შენ მომეც სულ ვალებს დაურბეო, დიდის ფიცით მითხრა, ორი დღე არის არც მე მქონია ჰური არც ჩემს შვილსაო, მიძამ შემომიგდო აღარ აწოვა სავამაგიროს მთხოვსო ექვსის თვისა მძარბებსო, ის ჩემი შვილი გუშინ წუსელინ ზღეს ჩემს სახლში გდია უმუჭური ტირისო ისეი მოკუდება ზ ვისღასთვის მინდა მამულიო ელისბარის წილი ტახანგეთი ივიდეო: ამისი გამკონე ვინ არ შეწუსდებოდა, ავდეგ ბატონს დასტური ვთხოვე ჩამოველ ქალაქს, სოგი ვალი ავიდეგ სოგი მე ვიძოვე თუთრი მივეც სიკელი მოსე მღუღელს დაწერინა ქართულთ სრულად დაბეჭდვინა ზ მომცა.

ამასვე ქორთონიკონს გიორგობას რომ გაუჭირდა საქმე ზ ვალმა შეაწუსა, იმისი ვალი იყო ორისა ზ სამის წლის აღებული ჭემპარიტად, მეჭურისაგან ჰური გრიქორა მეჭურისაგან, მეღვინისაგან ღვინო, ანტონა ტფილელის უმისაგან რომ თვითან მე მიმიცია ერთი თუმანი: ნინიას მიძისა რომ თვითან მე მიმიცია სავამაგირო, აგრევე ბაუაღისა აგრევე მესანთლისა აგრევე მენასშირისა ზ ეოვლის ასნაფისა სსვამ რომ არავინ ინდობა, მოვიდა ჩემთან, მეც არა მქონდა დმერთმან სომ იცის მაგრამ სძასა ჭამასა ჩასაცემელ ზ სასურავს ვიკლებდი შვილებს ჰურს ვაკლებდი, ზ ამას ვამღევი, ტახანგეთი ერთი წილი, ელისბარისა სომ

ერთსელ მოვიდა ზ იმისი სიკელი ცალკე ზ ერთის წლისა, ვარსიმა შვილები ერთსელ მოვიდა: მიქელა შვილები ერთსელ, ზ რაღაც დარჩომილიყო მურადა შვილები ზ სხვა განაყოფი მურადას შვილები, ისინიც მომეიდა, თეთრი გამომართო სიკელი ზაქარია დეკანოზის შვილს დაწერინა, ტფილელსა ზ სრულად ქართველთ დაბეჭდვინა, მომცა ზ წავიდა, მაგრამ ასე იყო: მურადას შვილები ანახანუმ საზას ცოლს ჭკვანდენ სასამსახუროდ ზ ვარსიმა შვილი ბასილა ზ კაცთან შვილი გუქა იასეს ცოლსა ამათთვის სანამდის ცოცხალიყვნენ, ეს კაცები დაენებებინათ, მეც ისე დამიწერო სანამდის ეს ჩემი რძლები ცოცხალნი იყვნენ შენ კაცებთან კელი ნუ გაქვსო როცა მიიცვალნენ შენნი იქნებიანო.

სანამდის ანახანუმ ცოცხალი იყო მეც წიგნი მივეც ანახანუმს რომ შენ იმსახურე შეთქი, მერე მე დაბრჩა აგრევე ვარსიმა შვილები რომელიც თელავს ასანსანამდის გუქა ცოცხალია იმას უნდა ემსახურნენ ჩემი წიგნიც ისე აქვს მასუკან ჩემნი არიან.

ქ. მერმე მონასტერს სულხანა შვილები მომეიდა ცოტა რამ თეთრი დმაკლდა რვა აბაზი ზ ორ თუმნად ვიუაჯით შერიგებული რვა აბაზი რომ დმაკლდა სიკელი მისთვის ვერ დავაწერინე. მე ბატონს ვახელ კასეთს მანუჩარ იქ დარჩა. მიბმანდა ერთს თვეს თელავს ბმანდებოდა მერმე გავაზის გაბმანდა: იქ რომ მივედით ჩემის მსახურის წიგნი მომივიდა. მა-

ნუნარ რადასაც მამულს ჭვიდისო ზე თუ არ მოეშველე-
 ბი არ იქნებაო. მე ბატონს დავეთხოვე სხვის მიხედვით
 წამოველ მარტო ორი ბიჭით გავსიღამ. ალასანი ა-
 დიდებული იყო თქვენმა მხემ ცხენი წამიქცია ზე თუ
 გავსური გზირის შვილი იქ არ დამსწრებოდა დავირჩე-
 ბოდი. წამოველ მარტო მამულის ხალისით ამ ტყესა
 ჭლას გამოვები ერთი მე ვარ ორი წვრილი ბიჭი
 შევს, ვიარეთ იმ დღეს კარდანესს გამოვედით. მშვირე-
 ბი დაღალულები იმდენი ღმრთის წყალობა გაქვსთ
 რამდენი ჩუწნ ამ ხელილი ზე ჩავლილი ვნახეთ.
 დაგვიფასა უოვლად ძლიერმან ღმერთმან ზე მოვედით.
 ორიოდ დღეს იქ ვივაჟ მერმე წამოველ ქალაქს ღა-
 მით წამოველ მტრის შიშისაგან საგარეჯოს რომ მო-
 ველ იქ ჩემი კაცი იღვა შალამბასა შვილი მათია კარ-
 გა დამიხუდა ზე ერთი დაბეჭდილი წიგნი მომცა წავი-
 კითხე ღმერთს წყალობა ექმნა გიორგი შვილად მომ-
 ცემოდა.

ქორონიკოს უნა: გიორგობის (ვ) ქრისტეს აქეთ
 ჩდგ. რაც იმ დამეს ღსინი გაეწურობდა კარდვისაღე
 მეორეს დღეს იქიღამ წამოველ, მოველ.

ფიცხლავ ის ვკითხე მანუნარმა გაუიდა რამე თუ
 არაო: ჩუმათ კაცისგან შევიტყუე: შენ რომ მოგვიდა
 ის გლეხი ორთუმნად ტფილელმა ქრისტეფორემ თორ-
 მეტიმინაღთუნის მისცა ზე იმან იუიდაო მართალს მო-
 გასსენებ კიდევ მდამა საეღარის მამული მონასტერი ზე
 ქამთა ვითარებისგან სოლღანთ მიუბძლავრებიანთ ზე

საუღრის მამული ჩემს შვილებისათვის არ მინდა მეტყე იმას რვა მინალთუნი ნაკლები მიუცია იმისის მუნათისაგან მოფრე იმისი არ მინდარა მეტყი მანუნარას მე ეს ვერ შევბედე რატომ ასე მიეავი მეტყი. მეტყე სიგელი რომ დასაბეჭდავად მომიტანეს მანუნარამა მითხრა რავენა საქმე გამიჭირდა და ასე ვთქვათ შენი კარავი გამოვიფიანე და გავვიდეთ ნეტავი სხვა მამულებიც შენ გევიდა რომ მომატებით მომეცაო იმათაც მივეიდე მაგრამ მე რვა მინალთუნი ნაკლები მომცა და ესეც ამისთვის იუიდა ტფილეღმა რომ მონასტერში სხვა ნახეიდობაც აქვსო და იმას მივეც და შენის თეთრი ჰასუსს გაქცემო ასე განინჯეთ რომელშიაც მე ორი თუმანი მივეც, ტფილეღმა თორმეტ მინალთუნად იუიდა და თუ რაც მე მამული სასოლალა შვილოში მიუიდა, სხვა ვაჭარი ჭეოლებოდა და ან ჩემოდენი ფასი მიეცა ვისმე თქვენმა მზემ იმათ მიჭეიდა. მე არცკი მოვაგონებოდი მარა ავი დრო იყო ვოველ დღე დამსობას მოველოდით ლეკისაგან აკლებასა საქართველოს სრულად დაჭერასა. კარვით არა ჩდარა მეუვის ჭკუისა და ღუთის მოწეალების მეტი ვოველ დღე დიდს ჯარებს გამოველოდით და საქართველოს წალეკასა, და ჩუტნს აკლებასა და დაცეუებას. ამდროს იუიდეს ის მამულები ჭემშარიტად

დამიწყო ლაპარაკი, დღეს ჩემი მამული ასე მოგონია რომ ერთს ფულად არა დირსო. შილდისში სარდარს წილი აქვსო. გუშინ გოგია საგინა შვილი მო-

ციქულად მიუგზავნე შეგვაჭრე ზ ასე შემოეთვალა. თეთრი თსა მსუქანი ვისმე ეგონაო რა გგონიათ მქონდესო ღმერთმან იცის შენც ამისთვის იჭირებ საქმესა ამათი შენობა არ იქნებაო. ღმერთი შენკი გაცოცხლოს ეგების მოესწრა მაგრამ მეკი არა გგონია მოვესწრო. ჭეშმარიტად იმის სიტყვა არის.

მე უთხარი: რომელს მავაჭრებ მეტქი. შინდისი ზ ტახანძელა რაც ჩემი წილი არის ჩემის სიუფროსოთი ესენი ივილეო ზ მამის ჩემის ნაუიღობითაო რომ ბიძის ჩემის ელისბარისაგან გიუიღიათ ზ კიდევ განაყოფებისაგან. ჩვენი მამა ზანით სამკვიდრო მამული ესენი არიო. იორა შენი ქვისლი არისო. იმასაც იამება ზ დავიძაღლებს რომ იქ სხვა არაუნ ჩაუხიარო შინდისი ზ ტახანძელა ივილეო. თუ მჩახბელი იასე აქ იუოს იმას დიაღ გულით უნდა ზ კიდევ ივიდის მაგრამ შენის ქვისლისათვის არა სჯობსო. შენი თეთრი ზოგი ველში მიჭირავსო სჯობსო, დიდის ფიცით რომ გებრალბიო თორემ თუ სარღარმაკი არ ივიდა შენ ვინ რა მოგცაო მარა გარდაეკვიდები სოლმე არამ კაცმა არ ინდობა ეველას საქმე უჭირსო ზ რას სეღვენ ქვეუნისას რომ მოეჭიდნენო ჩემს შვილს შენის მიზეზით უღვა სულიო თუ შენ არ გამოსჩენოდი აქამდის ასჯერ მოკვდებოდაო. დღეს ასე გგონია რასაც მამლევ მექათათ მამლეო რომელსაც სხვას მამული უვიდია იმ წელიწადს მეორეს წელიწადს ოთხი ზ ხუთი იმდენი შესავალი ჭქონებიაო. რამდენიმე წელიწადმა უნ-

და გაიაროს რომ ის ხარება ეგდოსო ჭ ვინდა მოეჭიდება იმის შესობასაო შენც ამის თვის სუიღულობ შვილებს დაწხესო თორემ შენც იცი შენს სიცოცხლეში შემომფიცა, შვილი უჭეპური მიკვდება ძიმა გამეყცაო ჭ მეორე დღე აწის ჰურიც არა მქონიაო.

დიად შესაწუსარი სიტუებები არის ქრისტიანეთათვის მარა რაჟენა დმერთი მოწამება რომ სუთი აბახა ანაით მეგულებს. უთხარ ვნახოთ დმერთი რას შე მამლებინებს მეთქი.

გამოველ სასახლის აღაყაფის კარხედ მოველ ზაზუა გერმონახის შვილი მარაბდას ჰეიდდა ჭ ექვს თუმნად მე ვიყავ შერიგებული. იმას ვლანარაობდით რომ გამოვბრუნდი მომწივა მანუხარ, მე ვიცი ზაზუა მარაბდას გავაჭრებსო იმ ჯოჯოხეთში მამულის სეიდვას როგორ ბედამ შენთვის მომცრო ერისთობა მინდაო ჭ შენ რაღასაც იქით აქეთ აწუდებო, დმერთმა სომ იცის მე გაუსეიდავი არ დაუდგები უნდა გავეიდო სხვა ილაჯი რომ არა მაქვს მაშ რასა ვაქო ჭ ასეთი ვინმე რომ ჩაუსიარო შენს ქვისლსა რომ შენც გწეველიდეს ჭ მეცა რაში გიჯობსო, ერთს სახელმწიფოს მამულს ვამლეუ ველთო. ზატარა ერისთავი იქნებო. ჭ შენ მარაბდას ეჭიდები რაღა დრო იქნება რომ შენ ესენი სასეიდლად იშოვო. რევას ვაბა შვილი იდგა იქ ჩვენთან იმან მამა შეაგინა. მამა შენი როდის იყო ველმწიფე რომ მეტეიდრე იყოს რომ ეს მონასეიდობით განხელმწიფდესო: წამოჯოით მე ზაზუას შეუთვალე თეთრი

ველარ ვიშოვე ვინაც გინდა მიჭვიდე მეთქი. აილო ი-
 მან გორჯასანი მდივანს მიჭვიდა დაუწივით ლაპარაკი
 ზოგი თეთრი გელთ ჰქონდა, ზოგი კიდევ შუკიანი
 თეთრს მაშინვე თხოვნა დაძიწეო ჰქმარიტად ირწმუ-
 ნეთ რომ ვალც ველარ ვიშოვე სარგებლით შემართა
 ბევრი ორის თუმნის ცხენი ცხრა მინალთუნად მივეც
 მაკე ცხვრები სუთ სუთ აბასად იმავ დღეს მოვრჩი
 სიგელი საქარია დეკანოზის შვილს დაწერიანა ვანს-
 კოპონებსა ზ დიდროანთ კაცთ დამიბუჭდვინა მოძცა ზ
 წავიდა,

ქ ატრეთვე საღორისზე დამიწეო ლაპარაკი ისიც
 იუიდეო, ამ ჟამს დედა ჩემს კაცი გაეკზანა ქვემო მე-
 იდნის ღუქნებს ვეიდი ზ იუიდეო. მე ამის მეტი არ მო-
 ვასხენე რა ამდენი ვალი გმართებს სვიდვით სომ ვერ
 გაჭვიდით ზ ღვთის მოწებალებით ვიშოვი მაგის თეთრს
 მე მოგართმევ მაგისთანა არა გიჭირსთრა რომ ასის
 თუმნის მამულს სუთ თუმნად აძლევთ. მაგ ზირობით
 არ არის მოცემული მეთქი: ბევრს ვინმე შეაფაჭრეს მაგ-
 რამ ჩემ გამო არაჟინ ივიდა თუ იასეს ნება არ არის
 ვერ ვიუიდიოთ. მეც უარი არ მითქვამ ცოტა ხანი და-
 მაცალეთ მეთქი: მერმე მე კასუთს ვასხლდი ბატონს, კვე-
 შერვლს ევიდნა მაგრა არც დეკანოზს არც საუდრის
 კრებულს არცვის სსვას მართებულს კაცს ბეჭედი არ
 დაესვათ. ჩამოველ მაშინვე კაცი მიუკზანე შენ ჩემს
 მამულს არ დავანებებ შენი თეთრი წაილე მეთქი. შემო-
 ეთვალა როცა ჩემს თეთრს მოძცემ შენს ღუქნებს და-

კანებებ ამ სიტუვასე დავდეკ ზ ალარ ავჩქარდი.

ამ თეთრის თადარიკში ვარ საღორისის მოციქუ-
ლი მოძივიდა საღორისიც იეიდუო. მე შეუთვალე საქ-
მე მიჭირს ვერ ვიეიდი მეთქი ღმერთი მოწამეა ჩხუ-
ბით მოძივიდა განა რომელიც ბარში იყო ზ კარგი
იყო ისინიკი იეიდუო ზ მთის სოფელს კი არა სეიდ-
ულობო. ის ვინღა უნღა იეიდოსო ქვეენამ გამამტეუნა
რა დავემართა შვილი დაავირავე ზ იეიდუო წამოველ
ვიშოვე ვალი სარგებლით ზ მივეც: მისცა ქაღალდი
ზაქარია დევანოსის შვილს დააწერინა. რომ მიუტანეს
დასაბეჭდავად შილთასი დაიწყო ერთი ფლური კიდევ რევანს
გაბა შვილმა მიუტანა: საღორისის შუამავალი ის ი-
ყო. მეოთხედი საღორისი თავისის საუფროსოთი ზ
ნასყიდით მოძივიდა, ზ წავიდა:

ქრისტეს შობის (ლა) ქორონიკონს: ქრისტეს აქეთ
ჩღმკ უთხარ მანუჩარას. ეს სოფლები რომ მოძივიდე სომ
მთელის გულით მოძივიდე: მითხრა ფიცით რომ ასე
გულ გამოწმენდით მოძივიდია რომ არაფერი საეჭო
ჩემთან არ არის ამისთანას დროს სარაბაებში თეთრი
მოძივიც. ღმერთთან ჩემაგიერ ის გაიკითხოს იმ სოფელს
შეარცხვინოს რომელიც შენ ამას კედაოსო. მე თეთრი
შეძიჭამია, მამული მოძივიცია ჩემი სული დამისხნია ზ
რომელმაც შენ უსამართლო დავა დავიწეოს ღმერთს ზა-
სუსი იმან გასცესო ჭეშმარიტად სწორედ ეს იმისი
სიტუვა არის ნუძცარა გაისყიდებო. თორემ იმისი მო-
ძლა მნელი არისო.

მე უთხარ: მამ რაც შენგან მივიღია ერთიანი წიგნი მომეც მეტქი დაჯდა დაუწყო წერა მთელი სოლბლას შვილის წიგნი დამიწერა რაც თითონ მოყვიდა თავისი წილი ერთიანს სიგელსე დაწერა: თავისის ხელით, თავისი ადგილი, თავისი ჰატვი, თავისის კაცის შვილობისა. უველა მე მომცა ტავნაგეთი ნახევარი ჭ საუფროსო თავის სასახლით ასურეთი მეოთხედი ჭ საუფროსო.

შინდისის მეოთხედი ჭ საუფროსო ჭ ნახეიდობა ტაბასმელის მეოთხედი ჭ საუფროსო ჭ ნახეიდობა: ასლამაზისგან სასახლისა დამიწერა.

სალორისის მეოთხედი ჭ საუფროსო ჭ ნახეიდობა ასე რომ შინდისა ტაბასმელა ჭ სალორისი. ნახევარი თავეთი მამის წილი იყო, ჭ ნახევარი თავეთის მამის ძმის ელისბარისგან ევიდათ. ტავნაგეთი ჭ ასურეთი ნახეიდი ქქონდათ, ზოგი აბდულა ბეკისაგან ევიდათ ზოგი ლამქარ ნივირისაგან.

ეს წიგნი დამიწერინა დამიბეჭდა მომცა ჭ წავიდა:

ასლა ეს ვიფიქრე თუ ქართულ ბატონს ერთს წიგნს არ გამოვართმევ ამ მამულებისას არ იქნება. აქედამ ჭ იქიდან მოახსენებენ ერთი სათავადო მამული რად გასეიდვინე ჭ იესეს რად ასეიდვინე. აგრევე ანასტასიამ დაიწყო ლაზარაკი ჭ ჩივილი ჩემმა შვილის შვილებმა რაღა უნდა ქმნანო ამ ქამად იანედ ჭ იამბარედ მიხდებოდა ანასტასია დიდად ეცადა დარღვევასა მარა სიმართლეს სიდრკუე როგორ დარღვევს, მანუჩარ

კაი სიტუვას მიუცებდა. მაგრამ ან მე რა მრჯვის და რად დაწყო დიად ბევრი ისარჯა მარა ვერ შემძრა ჭ ვერცარა გააწყო. ერთი ოქმი აიღო რომელიც გაუსვი- დავი მამული ჰქონდეს დღეის იქით ნულარაჟინ იეი- დისო: სამის თვის უწინაც მქონდა მე ნასუიდი. მერმე შევეხვეწე ბატონს ვმსახურე. სამართლის წიგნი მივართ- ვი მოისსენა. უბძანებია სანატრელს, მეუფს ვახტანგს. იქნება რომ ბატონის შეუკითხვადაც იეიდონ თავადი- სს თუ ახნაურისაგნ მამულიო კელმწიფეს ლაშქარ ნა- დირობას ნუ დააკლებენ კოდის ჰურსა ჭ სებალასეს მოსცემენ. თუნდ იმას ეჭიროს თუნდ იმასაო.

მერმე მრავალი კაცი იყო ნასუიდობის მექონე ჭ ქვეყანაში დიად ძნელი შემოსაღებია ნასუიდობის მოშ- ლა. ჩემის ნასუიდობის მოშლა ასი ახასტასია რომ შექნილი იყო მაშინც ვერ შეეძლო. მაგრამ შინდისი ჭ ტაბახმელა გაუსუიდნი ეგონა, ის ოქმი მისთვის აიღო ჭ რომ შეიტყო გასუიდული ეოფილიყო იმ შინდისზე დაიწყო ლაშარაკი, რომ სსუები ვეულა მკითხუო.

ქორონიკონს უნე. აზრილის მაისს (იე) ქრისტეს ა- ქეთ. ჩღე ჰაწაწა დიმიტრი დაიბადა: წაბძანდა ბატონი ამაჲ კვირას ერევანს, ქურთი დაჯარბიუეთ ჭ მშუიდობით მობძანდა ჭ მოუედით.

ჯერ ნინიას ქორწილი იყო ჭ მეორეს თვეს ე- ლისაბედ დაიბადა ქორონიკონს უნე თებერვალს. იჲ, ქრისტეს აქეთ ჩღეგ ჰაწაწა ელისაბედ დაიბადა.

ამერივა. ეს ელისაბედის დაბადება ნინიას ქორწი-

ლის შემდეგ იყო.

ქორონიკონს უნე, იანვარს ქრისტეს აქეთ ჩღჳს ინება ეოვლად ძლიერძან ღმერთძან იოანე ჩემს ძმას ცოლი მოვევარე დავაქორწილე მერწმუნეთ: დიდებული ქორწილი გარდავივადე მეუფეს დედოფალს ბატონის შვილებს კაცსა ღ ქალსა საქართველოს დიდრონს კაცებს ეოელთავე მოვასწენეთ. მეუფეს შესციონოდა ველარ მობძანდა ღ სსვანი ეოელნი მობძანდენ ფუინდასი კარგათ დასდომა გართებული ღსინი სამგაღობლოს მიცემა ეველა გარდუნადეთ ნაღარა სანი იკროდა ვაჩუქე ღ გავისტუმრე, სამს დღეს დიდებული ქორწილი გარდავიხადე ღ მისი ამბავი აწ ისმინეთ: ღქოთი შეაუღლოსთ ღ თხოვნაშიკი არ გავრეუღვარ დიად ისიცა რატომ აღარა მკითხეთო: ჭეშმარიტად იცოდეთ შინდის ტახასმელას მეტი ეველა იმითის ნებით მივიდია. ვკითხევი იორამსაცა ღ იმის შვილსაცა ეს კაცი ამ მამულს ჭეიდის თუ თქვენ იუი-დით თქვენი უბრინია თუ არა ღ მე გერჩიო მეთქი. იორამა წიგნიც მომცა იუიდეო, ღ სიკლებსედაც ეველასე თავისის კელით მომიწერა ეახული მახეს დაწება მახესო ვერას შემომივიდა ანასტასია გარდაიარა წავიდა მე ჩემს კელმწიფეს ვაამე წვალობა მიუო, რაემი მიბომა, მტკიცე ღ კარგი რომელთაც რომ საქართველოში დავიმკვიდრე ღ ჩემის შვილების ვალი მოვიხსენე, რომ სიტყვა აღარ აქვსთ რა ჩემთან ღმერთს ვმადლობ ჭეშმარიტად ღ მეუფეს ერეკლეს ამ წიგნის ბოძებისათვის ღ მისი ბძანება ღ რაემი ასეა ბძანებული ღ აღ-

მოჩენილი.

ქორონიკოსს უნბ. ივლისს კვ. კესუს რომ გაემარჯვა იქიდან ხელთუბანს მობმანდა იქ დამიწერინა ოთარმდი-
ვანს, ჭ მიბომა, ვმეწლეობდი ლს, „წელსა ჩვენ მეფემ
ერეკლე ესე წიგნი გიბოძეთ შენ ჩვენს მდივანს იესეს
ასე რომე სოლადას შვილისა ჭ ბარათა შვილებისაგან
მამულები გევიდა ჩვენც ნება დაგვირთავს წყალობა
გვიქმნია გვიბოძებია დაგვიმკვიდრებია ჭ სისსლიც მათი
გდიოდეს ერთი ოქმი აქვს ჩვენი მანუხარის შვილს
რომელიც იმ ოქმს უწინ სეიდულა მისი მოძლა არ
იქნება ჭ რომელიც იმ ოქმს უკან გასეიდულა მისი
სეიდვა არ იქნება შენი უწინვე ნასეიდა შენ ჩვენი
წყალობა ასე შავისრულეთ. წელსა. ჩდდღ“

მისის სიმაღლის ბეჭედი.

კათალიკოსის ანტონის თავის კელით მოწერილი
დამტკიცება: ამ წიგნმა ბევრი გარგოთ როცა წიგნ-
ბი წამართვეს ბატონს რომ ენახა, ამებოდა დასატული.

ქორნიკოს უობ. ამ წელს დედოფალსაც დავაბეჭ-
დვინე ბატონის შვილებსაც ეს წიგნი.

თუ გონიერება გექმნებათ შვილნო ჩემნო სცნობთ
რომ ამ წიგნს ძვირად ვიშოვიდი. ეს წიგნი ვიშოვე
დავასატვინე დიად მძივედ ჭ დამიკვიდრებია თქვენთვის
ღმერთმან მოგასმაროსთ.

მაგრამ თუ მაგიერს მომიხდავთ. კურთხევით
ბევრის გარჯვით ჭ ყოელთვის ღვთის ვედრებით ჩემს
ესენებას ცრემლით არა ყოფთ, ღმერთს ეწეინება დიად

დიდი ჭირი ვნახე ამ საქმეებზედ. არა თუ მხოლოდ შვილთა გეტყვი, შვილის შვილთა ზე შვილთა მათთა ზე უმათა ჩემთა. ყოველთავე გამცნებ ნუ დამიკარგავთ აძღვრის ჭირსახულს თორემ თუ განსჯელვისაებრ ჩემის არ მომახმარებთ ღუთით არც თქვენ მოგახმარებთ. თუ ერთი შვილი ცუდი კაცნი გამოხვალთ, ან არჩაქარი: ან მეძაფი: ან მწარავი: ან ლოთი: ან უმარბახი: ან თავლებად დამდგომი იცოდეთ ჩემი ანდერძი იმას წაართმევს ზე კეთილს შვილს მისცემს ყოველსავე: არათუ მხოლოდ შვილთა გეტყვი, ყოველთა შვილის შვილთა გემოდესთ. ამას დიდის განმკაცრებით, გარიგებ ვინიცის ასეთი უმღთო დრო მოვიდეს ზე ასეთი უწყალო მსარჯული ვინმე რომ ლაზარაკი დაგიწიოსთ. ზე წართმევა ქრისტეანენი არ იკადრებენ ამისთვის რომ ასეთი ხომ არავინ იქნება ან ძველისა ზე ან ახლის სჯულისა არა იცოდესრა. აბრამ გვასმიეს, ყფრონ ქეტელისაგან მამულის მსუიდეელი ზე მაშიგან დამარხული. ცხადია რომ საფლავად სამკვიდროს ნასუიდს ეძახის ზე შვილი ზე შვილის შვილი კვეხნით სწერს

იგივე სახალს სჯულში ხომ მრავალია აქ სად დაწერო წაიკითხე ზე ნელსაცხების ფასის მრაცხველია სა მასად მფასებელი. ათის თავს არ წარწემედდა ზე სამასის სასალთხუცოს ოცდაათის უკან მქცეველი ესეც გვასმიეს ამ თეთრით ავარაკი იუიდეს ზე არავინ შესცილებია ნასუიდობას ასეთს დროს ვიუიდე ჭიმძარიტად. სრულად ქართლი და კახეთი ამ რჩევაში იუვნენ. ეს სასო-

უბაღა არისო ერთი დიდი მღვდომარეობა ქალაქს იეოსო ერთი მუსრანს ზ ერთი ვაკეში. მთელი ქართლი ამ სამს ადგილს დაუდგეთო. ვინც მტერი მოვიდეს. ბევრნი გამოვალთ ზ წასუსი გავცეთო, თორემ ასე გავაწვრილმანებენო რომ დამმარხავიცა ველარ ვიშოთოთო გაღმა მკარი გამოღმა საერისთაო ზემო ქართლი ზ ქვემო ქართლი ამ სამს ადგილს დაუდგეთო ზ ტაგნაკეთი დიად შორს დარჩებოდა უჭკოს საქმეს გელ ფოფას ამისთვის მე ამ დროს მიუიღია ეს ნასუიღობა ჭეშმარიტად ზ გასინჯეთ რა ამბავია: ცოტა იმცნეთ ეს უფრო დიდი წინა დადებია: იაკობ მამად მთავარმა, ზირმშოება ერთის ჯამის ოსნით იუიდა ველარავინ წაართო ის უფრო დიდი საფაჭრო იყო:

ქორონიკონს უნბ. ივნისს, (უ)

დიად მიქეს ჩსიკვთა კაი სასახლის ადგილი არისო საგინა შვილმა როსტომ მომეიდა თავისს კომქსა ზ სასახლეს წინ.

აღკეთის ზირზე სასახლის ადგილი ზ წუარო ზ მიწა იმის გარეშემო სიგელი სააღ სამის შვილს დამიწერინა ზ მომცა ზირდაზირ ტბისს ზ ჩემის ნასუიდი ვენახია ჩემი ზ ჩემის ძმის იოანეს სასახევროა: იქიღამ იმას კარგათ იმუშავენს სასახლის ადგილი კარგია მდინარე წუალია კარის მიწად დამოედნათ ის მიწა ეყოფა კაცსა ზ საჩჩოს სხვაგნიდამ მოიტანს მე ასე ვარჩიე ზ როგორც გერჩიოსთ ისე ქმენით ტაგნაკეთის სასახლის ზატრონს სხვაგან დგომა სად ენდომება მაგრამ მდინა-

რე წვალი არა აქვს ზ ან შესწუსდეთ.

შენებული ზ კვა მოსავლიანი როგორც მიეიღია იმის ნაკლებად თვითო ზ თვითო სოფლადა შეიღის სოფლები არ მიეიღია მეტიც მიმიცია: იაკობ მამად მთავრისა წაიკითხეთ მეც თუ ბევრი ამდროს უველა ბევრია მაგრამ ღმერთი მოწამეა მე რომ უიზილბაშობას შენობა ზ აშენებული მინახავს გასუიღული მეტი მიმიცია ზ ნაკლები არა თვითან ასალშენი. იმათი ქალი ჰატი-ოსანი ზ კარგი ქალია ჰეშმარიტად ერთის შეიღის ოდნად მიუვარს ზ თუ ღმერთი შემაძლებინებს არც მინდა რომ შვილების თხოვნაში გავერიო თვითან ეგების ითხოონ ზ მასუკან მე გავირჯები თუ ვიცოცლე.

ეს ასე იყო: დედა ჩემი რომ მიიცვალა ერთი თუ-მანი ავად მუოფსეე მივართვი სასარჯოდ: ზ ბძანა რომ ბაღი თქუწნ ორთავე მმათათვის მიანდერძებიაო ზ იო-ანეს ცოლი მითხოვა ჯვარის მამის დეკანოზის მმის წულიო სიკლები იმას ნიშნად აქვსო ნიშანი გაუგზავ-ნეთ ზ ის სიკლები გამოართვითო ერთი სასახლო თა-სი იყო ნიშანი ზ ერთის თუმნისა ზ ორი თუმანი თეთრი :

ეს ასე გვიბძანა ღმერთმან ნუ ქმნასო რომ ერთი შვილი მლოცვიდეს მეორე მწუვევიდესო.

მიიცვალა, დაუმარხეთ რაც შეგვეძლო ჩემის მმისა ზ ღებისათვის სული მომიკიდებია მის ქამითგან ზ რა-საც ღმერთი მოკცემს ერთად ვიზრდებით ზ ღმერთს ვმადლობთ დიდებით დიდებულსა. რომელი არა დაუ-

ტეობს მისდამი მიღტოლვილსა:

ანასტასია ჩემი და უწინვე გავათხოვე რაც შექმნ-
ლო გავატანე ჩავაცვი დავსურე ზე გავისტუმრე ზე იმი-
სი წილი ამგვარად ვაღიდე:

ქ: იოანეს ქორწილის დრო რომ მოვიდა იმ ჰა-
ტიოსანს კაცს დეკანოზს ზე ბატონის მოძღვარს შემო-
ეთვალა დედა შენმა ჩემის ძმის წულის ითხოვაო თუ
გინდათ რატომ არ ითხოვთ ზე თუ არ გინდათ რა-
ტომ არ მეტყუით ჩემს თადარიკს სვავან ვნახაო, მე შე-
უთვალე არც თხოვნა შემიტყუია არც ვრეულებარ ერთს
ობოლს უმაწვილს ვზრდი დმერთს ეგების ჩემგან ია-
მოს თუ მაგას შენი ძმის წული უნდა ქორწილი ჩემ-
ზე მოაგდოს ზე შენახვა ზე თუ არ უნდა მე არც მთ-
ხოვნელი ვარ ზე არც ვთხოვ მეტი იმას კაცნი შეუ-
ყენე თუ ის ნებას დავრთავს მეორეს თვეს მე ქორ-
წილს გარდვიხდი მეტი.

ნინოწმინდელი საბა მთავარ ეპისკოპოსი ბესარი-
ონ მისულიყენენ იოანე ჩემი ძმა დავბარებინათ მე ი-
ოანეს ასე უთხარ ამას გეტყვიან ზე რაც გინდოდეს ის
მოახსენე თუ ცოლად გინდა ნურას შეღონლები ვეუ-
ლა მე ვიცი .

(ზოგი მერე იქნება).

1872 წელსა :

„ცისკრის“ დაბარება შეიძლება ამ სახით:
ტფილისში, ადგილობრივ გაუგსაფნელად თუ კავსა-
ვნით, 8 მანეთი.

რედაქცია იმყოფება კუკიის სიღსედ, მიწროვეის
შენობაში, მარტირუსიანის სტამბაში. ქ. ტფილისში.

ვისაც ჟურნალი დააკლდეს ზ თაფის დროსედ არ
მიერთოს, უმორჩილესად ითხოვს რედაქცია, მაშინვე
აჯნობოს ამ აღრესით:

„ცისკრის“ რედაქტორს ი. კერესელიძეს, ტფილისში.

Дозволено Цензурою. 30 Февраля 1872 г.